

Výroční zpráva Moravské galerie v Brně za rok 2001

Úvodem

Vážení přátelé,

vydávání pravidelných výročních zpráv se již stává pěknou tradicí, a tak rádi využíváme této příležitosti k tomu, abychom Vám nabídli seznámení s výsledky našeho celoročního snažení. Je naším přáním, aby Vám následující stránky poskytly nejen zajímavé počtení a nové informace, ale také aby byly pro ty z Vás, kteří patříte mezi návštěvníky našich výstav, příjemným zavzpomínáním na dřívější umělecké zážitky (nebo i námětem k polemice), pro všechny pak by měly být upřímným pozváním na akce, jež pro Vás připravujeme do budoucna.

Rok 2001 byl pro nás rokem jubilejním. K 1. dubnu uplynulo totiž právě 40 let od chvíle, kdy se sloučily dvě starobylé a na sobě dosud nezávislé instituce – Uměleckoprůmyslové muzeum, jež působilo v Brně už od roku 1873 a bylo vůbec nejstarším muzeem tohoto zaměření u nás, a obrazárna Moravského zemského muzea, jejíž počátky sahají až do roku 1818. Moravská galerie, která z tohoto svazku vzešla, představovala u nás ne zcela běžné spojení sbírek volného umění s uměním užitým, dostala tedy do vínku jedinečnou příležitost syntetizujícího a komplexnějšího pohledu na umění jako takové. Zároveň tak přišla na svět instituce, která se rozsahem svých sbírek zařadila na druhé místo v tehdejší Československu (hned po Národní galerii v Praze), a její význam se nezměnil dodnes, právě naopak. Výrazem tohoto jejího postavení v síti státních galerií ČR je i skutečnost, že s vytvořením nové krajské soustavy nepřešla Moravská galerie pod správu nově vzniklého krajského úřadu, nýbrž jako jedna z mála příspěvkových organizací zůstala řízena přímo Ministerstvem kultury ČR.

Ačkoli právě v minulém roce dosáhla Moravská galerie tak významného „životního jubilea“, rozsah a povaha úkolů, jež před ní stanuly, neoponechaly až tak mnoho prostoru k oslavám. Do prvního roku třetího tisíciletí se totiž Moravská galerie rozhodla vkročit nejen s náročným výstavním plánem, ale také v poněkud novém vnitřním uspořádání, které by lépe splňovalo potřeby moderní instituce galerijního typu. Nová organizační struktura galerie, která se již naplno uplatnila, přinesla především účelnější rozčlenění sbírkových oddělení a posílila již dřívější tendence k setření tradičního uměle vytvořeného protikladu mezi uměním volným a užitým. Důsledkem těchto přeměn byla i celá přestavba zásadních řídicích norem naší instituce. Kolektiv našich odborných pracovníků výrazně omládl. Vnější výraz našly tyto změny i v novém vizuálním stylu, který začala galerie koncem roku užívat jako součást své celkové prezentace. Veškeré tyto modernizační kroky by samozřejmě byly málo platné, kdyby nebyly provázeny naplňováním vlastní podstaty galerijní práce – přípravou kvalitních a přitažlivých výstav. Domníváme se, že na tomto poli vznikla řada projektů, s nimiž můžeme být spokojeni a které se setkaly s pěknou návštěvnickou odezvou. Za všechny jmenujme alespoň expozici starého umění Pohled Medúsy, expozici moderny Prométheův oheň, výstavu Josefa Sudka nebo Rakouské malířství 19. století. Doslova historickou akcí roku se stalo zprovoznění budovy Uměleckoprůmyslového muzea na Husově 14, která byla po tři roky trvající generální rekonstrukci předána v plné kráse do užívání Moravské galerie. Následovalo náročné stěhování sbírkových předmětů, umístěných dosud v provizorních prostorách, a urychlená instalace dlouho očekávané nové stálé expozice užitého umění. Zdá se, že výsledek dopadl dobře. Řada našich pracovníků se konečně dočkala příjemného pracovního prostředí a našim sbírkám se dostalo důstojného uložení jak v moderních depozitářích, tak v nápaditě řešených výstavních prostorách, které se se ctí mohou srovnat s předními světovými galeriemi. Domníváme se, že snad právě to je tím nejhezčím dárkem, který mohla Moravská galerie ke svému výročí nadělit nejen sobě, ale především svým návštěvníkům.

Kontaktní údaje

Adresa: Moravská galerie v Brně, Husova 18, 662 26 Brno
Telefon: 05 / 32 16 91 11
Fax: 05 / 32 16 91 80
E-mail: m-gal@moravska-galerie.cz
Http: www.moravska-galerie.cz

Personální zastoupení

V roce 2001 měla Moravská galerie celkem 144 stálých zaměstnanců (přepočtený stav), z toho 36 odborných pracovníků.

Organizační struktura Moravské galerie s uvedením vedoucích pracovníků a kurátorů sbírek

- **Ředitelka MG** - PhDr. Kaliopi Chamonikola, Ph.D.
 - **Odbor ředitele**
 - Sekretariát ředitelky MG - PhDr. Kateřina Tlachová, statutární zástupce ředitelky
 - Oddělení ostrahy a bezpečnosti sbírek - Rostislav Procházka
 - Investiční technik - Richard Mysík
 - **Odbor sbírek**
 - Oddělení starého umění - PhDr. Kateřina Svobodová
 - Sbírka umění gotiky a renesance - PhDr. Kaliopi Chamonikola, Ph.D.
 - Sbírka umění baroka - Mgr. Zora Wörgötter (asistent)
 - Sbírka renesanční a barokní kresby a grafiky - Mgr. ing. Zdeněk Kazlepka
 - Sbírka umění 19. století - PhDr. Kateřina Svobodová
 - Oddělení umění 20. století - Mgr. ing. Ivo Binder
 - Sbírka moderního malířství a sochařství - Mgr. ing. Ivo Binder
 - Sbírka současného malířství a sochařství - Mgr. Petr Ingerle
 - Sbírka moderní a současné kresby a grafiky - Mgr. ing. Pavel Netopil
 - Oddělení užitého umění - PhDr. Eliška Lysková / Mgr. Markéta Vejrostová
 - Sbírka drahých a obecných kovů - Mgr. Anna Grossová (asistent)
 - Sbírka keramiky - PhDr. Jarmila Novotná / Mgr. Andrea Pauchová (asistent)
 - Sbírka skla - Mgr. Markéta Vejrostová (asistent)
 - Sbírka textilu a nábytku - PhDr. Eliška Lysková / PhDr. Dagmar Koudelková / Martina Straková (asistent)
 - Oddělení grafického designu - PhDr. Marta Sylvestrová
 - Oddělení fotografie - PhDr. Antonín Dufek, Ph.D.
- **Odbor ostatních hlavních činností**
 - Restaurátorské oddělení - ak. mal. Igor Fogaš
 - Oddělení pro práci s veřejností - PhDr. Ludmila Horáková
 - Knihovna - PhDr. Hana Karkanová
 - Sbírka bibliofilii a knižní vazby - PhDr. Hana Karkanová
 - Oddělení produkce výstav a ediční činnosti - PhDr. Miroslava Pluháčková
- **Odbor ekonomiky a provozu**
 - Oddělení stavby výstav - Mgr. Martin Ondruš
 - Provozně technické oddělení - ing. Zbyněk Kroča
 - Ekonomické oddělení - ing. Jan Maitner

Rada Moravské galerie

je poradním orgánem ředitelky Moravské galerie po stránce odborné. V roce 2001 pracovala v tomto složení:

PhDr. Milena Bartlová, CSc. (Seminář dějin umění MU Brno a Pedagogická fakulta UK Praha)
PhDr. Helena Koenigsmarková (ředitelka Uměleckoprůmyslového muzea v Praze)
PhDr. Vojtěch Lahoda, CSc. (ředitel Ústavu dějin umění AV ČR)
PhDr. Petr Nedoma (ředitel galerie Rudolfinum, Praha)
PhDr. Oldřich Palata (Severočeské muzeum v Liberci)
PhDr. Pavla Pečinková, CSc. (VŠUP Praha)
Mgr. Marek Pokorný (týdeník Týden, Praha)

Akviziční komise MG

je odborným orgánem, sestaveným z nezávislých teoretiků výtvarného umění, jejichž úkolem je zejména výběr kvalitních přírůstků do sbírkového fondu MG. V průběhu roku 2001 skončilo funkční období dosavadní komise, takže došlo k její částečné obměně. V komisi pracovali:

PhDr. Jindřiška Bakošová (Bratislava) – odstupující člen
PhDr. Helena Brožová (Uměleckoprůmyslové muzeum Praha) – nový člen
Ing. arch. Petr Haimann (Škola uměleckých řemesel Brno) – odstupující člen
PhDr. Ludvík Hlaváček (Centrum současného umění Praha) – nový člen
Doc. dr. Lefteris Joanidis (PF MU Brno) – odstupující člen
PhDr. Zuzana Ledererová (Český rozhlas Brno) – odstupující člen
PhDr. Jan Mohr (Severočeské muzeum Liberec)
PhDr. Ivan Neumann (České muzeum výtvarných umění Praha) – odstupující člen
PhDr. Duňa Panenková (Správa Pražského hradu)
PhDr. Sylva Petrová (Praha) – odstupující člen
PhDr. Alena Potůčková (České muzeum výtvarných umění Praha)
Ondřej J. Sekora (Praha) – odstupující člen
prof. PhDr. Lubomír Slavíček (Filozofická fakulta Masarykovy univerzity Brno)
PhDr. Dagmar Šefčíková (Ministerstvo kultury ČR, Praha)
PhDr. Jana Ševčíková (Akademie věd ČR, Praha) – nový člen
Ak. mal. Miroslav Štolfa (Brno) – odstupující člen
Alice Ulmová (Brno) – odstupující člen
PhDr. Jiří Valoch (Brno)
Doc. PhDr. Jiří Zatloukal (Muzeum umění Olomouc) – odstupující člen
PhDr. Jiří Zemánek (Praha) – nový člen
PhDr. Jaromír Zemina (Praha)

VÝSTAVNÍ PROSTORY MG

Výstavní sály Moravské galerie se nacházejí ve třech historických budovách, které všechny leží nedaleko sebe v centru města. Nejstarší z nich – Místodržitelství palác (Moravské nám. 1a) – tvoří pravé křídlo někdejšího augustiniánského kláštera u sv. Tomáše. Architektonicky pozoruhodná budova, na jejíž podobě se podíleli přední stavitelé své doby (Jan Křtitel Erna, Mořic Grimm, Franz Anton Hillebrandt), byla po dlouhou dobu užívána dosti necitlivě jako Muzeum dělnického hnutí. Dnes se

v jejich barokních sálech mohou návštěvníci setkat s díly českého i světového výtvarného umění od gotiky až po 19. století. Sídlem ředitelství Moravské galerie je budova Pražákova paláce (Husova 18). Původně nájemní dům, který si nechal v novorenesančním stylu postavit v 70. letech 19. století tehdy význačný politik JUDr. Alois Pražák, slouží dnes výstavám moderního malířství, sochařství, grafiky, kresby či fotografie. Presentaci výtvarných děl užité tvorby byla od počátku určena budova Uměleckoprůmyslového muzea (Husova 14), která byla vystavěna v roce 1882 podle projektu samotného tehdejšího ředitele muzea Johanna G. Schöna. Ačkoli se tedy jedná o účelově pojatou stavbu, vyvstala koncem 90. let 20. století galerii nutnost generální rekonstrukce celé budovy. Tato rekonstrukce se, jak již bylo připomenuto, úspěšně završila právě v roce 2001 a přinesla zároveň modernizaci celého výstavního prostoru.

V každé ze základních budov Moravské galerie je umístěna některá ze stálých expozic a pravidelně se obměňují výstavy krátkodobého charakteru. Kromě velkých výstavních sálů využívá galerie i vedlejších prostor svých budov k instalaci rozsahem menších projektů. Chodby Místodržitelství se pro své komorní prostředí osvědčily pro pořádání autorských či skupinových výstav fotografií. Nové proudy soudobého výtvarného umění se Moravská galerie snaží programově sledovat ve speciálním cyklu, jemuž je věnováno atrium ve 4. patře Pražákova paláce. Zde je místo i pro studentské práce či pro experimentální výtvarné projekty. Soubory rozměnějších plastik hodících se do exteriéru jsou umístovány na nádvoří Pražákova paláce, a to zejména v letních měsících. Výhodou těchto výstav je, že mohou oslovit diváka téměř „přímo na ulici“, bez placení vstupného. Plastiky, které naopak vyniknou jako solitéry, našly své pravidelné místo ve 3. patře Pražákova paláce ve sloupcoví před knihovnou, kde je prostor právě tak „pro jedno dílo“. Umění knižní vazby představuje knihovna Moravské galerie ve své studovně, jejíž část je upravena pro krátkodobé výstavy tohoto zaměření. Část svých sbírek zpřístupňuje Moravská galerie také svojí stálou expozicí na zámku v Mikulově, v jehož historických prostorách vyznívají díla užitého umění starších období velmi autenticky. Otevírací doba MG je od středy do neděle vždy od 10 do 18 hodin (v zimním období od 10 do 17 hodin), ve čtvrtek jsou výstavy přístupny až do 19 hodin. Každý první pátek v měsíci je do všech expozic a výstav MG volný vstup.

EVIDENCE SBÍRKOVÉHO FONDU A PÉČE O SBÍRKY

Sbírkový fond Moravské galerie dosáhl v roce 2001 celkem **134.172** inventárních čísel, přírůstek v tomto roce činily **416** inventárních čísel. Z toho **27** inventárních čísel tvoří sbírkové předměty získané nákupem, a to v hodnotě **896.000 Kč**. Za mimořádně významné akvizice můžeme považovat zvláště tato umělecká díla:

- František Bílek: Část ložnice (1928-1929)
 - skříň, konstrukční deska dýhovaná javorovou dýhou, černě lakovaný masiv, kování, v. 180 cm, š. 122 cm, h. 51 cm
 - postel, laťovka dýhovaná javorovou dýhou, černě lakovaný masiv, v. 119 cm, š. 93 cm, d. 196 cm
 - noční stolek, laťovka dýhovaná javorovou dýhou, černě lakovaný masiv, černé sklo, kování, v. 88 cm, š. 50 cm, h. 40 cm
- Otto Gutfreund: Soubor kreseb
 - Souzvuk, 1911-1912, štětec, tuš, papír, 28x22 cm
 - Zátiší, 1914, hnědá pastelka, papír, 21,4x17 cm
 - Cellista, 1914-1915, pero, tuš, papír, 31x20,5 cm
 - Lampa III, 1914-1915, pero, tuš, papír, 30,5x20,2 cm
- Kolébka – pravděpodobně J.&J. Kohn – 3. 1/3 19. stol. – bukové dřevo, ohýbané, soustružené, 195x150x65 cm

- Váza „Malá zubatá“, design: B. Škorpilová + J. Nedvěd

Akviziční komise se v roce 2001 sešla dvakrát. Přírůstky do sbírek souvisely ve velké míře s přípravou výstavy užitého umění, nazvané Místo činu. Významným obohacením sbírkového fondu byly podobně jako v minulých letech umělecké předměty získané z darů.

Úbytky činily **12** inventárních čísel, vyřazených ze sbírkového fondu v souhlase s doporučením nákupní komise i se stanoviskem Ministerstva kultury ČR.

Od druhé poloviny roku 2001 byla postupně uváděna do provozu budova Uměleckoprůmyslového muzea. Po třech letech tak skončilo období provizorního uložení sbírek užitého umění, grafického designu a umělecké fotografie, které byly dosud značně stísněně deponovány ve zbývajících budovách Moravské galerie či v dočasně pronajatých prostorách. Ačkoli se tím ještě nevyřešily beze zbytku všechny prostorové problémy sbírkového fondu Moravské galerie, představuje dosažený stav novou etapu v naší práci. Nově vybudované depozitáře splňují nároky na uložení sbírkových předmětů z hlediska účelnosti, bezpečnosti i klimatických podmínek a jsou dobrým předpokladem pro další kvalitní sbírkotvornou i výstavní činnost Moravské galerie.

V průběhu roku 2001 pokračovala inventarizace sbírkového fondu MG, s ohledem na probíhající stěhování sbírek však její průběh nemohl být zcela plynulý. Bylo zinventarizováno celkem **23.668** sbírkových předmětů. Ke komplexní revizi bylo přistoupeno na oddělení sbírky fotografie, a to v souvislosti s personální změnou. Dílčí revize byla rovněž zahájena ve sbírce grafiky 20. století a ve sbírce kresby 19. století.

Do počítačové databáze bylo v roce 2001 zaneseno **15.360** inventárních čísel, celkový počet inventárních čísel evidovaných touto formou dosáhl **37.591**.

Restaurování

Restaurátorské oddělení MG zajišťuje dlouhodobou komplexní ochranu sbírkového fondu. Věnuje se nejen záchraně poškozených uměleckých předmětů, ale programově se zaměřuje na preventivní péči o dobrý stav dochování sbírkových předmětů. Ta probíhá zejména soustavným dohledem nad klimatickými podmínkami uložení výtvarných děl v depozitářích či výstavních sálech a konzultacemi vhodnosti technologií a materiálů používaných při manipulaci se sbírkovými předměty či v průběhu jejich případného transportu. Na základě výsledků pravidelné kontroly stavu sbírkových fondů jsou pak ve spolupráci s kurátory sbírek určována díla, u nichž je vhodný konzervační nebo restaurátorský zákrok. Technické vybavení restaurátorské dílny bylo v roce 2001 významně doplněno nákupem nových moderních speciálních zařízení (vakuový nažehlovací stůl, tepelná špachtle, horkovzdušná dýza), které byly pořízeny z dotace MK ČR. Technické možnosti restaurování uměleckých děl se tím samozřejmě významně rozšířily. Naopak finanční dotace na restaurování z prostředků ISO byly poskytnuty MG ve značně sníženém limitu a s velkou časovou prodlevou, takže řada projektů zůstala nerealizována. Prioritou byla zejména příprava exponátů pro chystané výstavní akce Moravské galerie, zejména na výstavy Pohled Medúsy, Rakouské malířství 19. století v moravských sbírkách a pro stálou expozici uměleckého řemesla, užitého umění a designu. Kromě vysokého počtu interních lokálních ošetření (263) a adjustací (699) si odborný zásah na úrovni konzervování vyžádalo 79 sbírkových předmětů. Komplexně bylo zrestaurováno 85 uměleckých předmětů ze sbírek Moravské galerie a dalších 15 výtvarných děl, která byla pro výstavní účely zapůjčena od jiných majitelů. Nadále se jako nezbytná ukazuje spolupráce s externími restaurátory, v jejichž péči bylo zrestaurováno dalších 27 uměleckých prací. Restaurátorský průzkum byl proveden u 64 sbírkových předmětů. Restaurátoři MG vykonávali

v roce 2001 funkci odborného dozoru při rekonstrukci budovy Uměleckoprůmyslového muzea a poskytovali odbornou konzultační i praktickou pomoc řadě regionálních muzeí, galerií, hradů a zámků na Moravě a ve Slezsku.

BADATELSKÉ VYUŽITÍ SBÍRKOVÉHO FONDU MG, ZÁPŮJČKY SBÍRKOVÝCH PŘEDMĚTŮ

Sbírky MG i v letošním roce poutaly pozornost četných domácích i zahraničních badatelů. Bylo zaznamenáno 202 studijních návštěv, z toho 14 zahraničních. Pro výstavní účely jiných galerijních institucí se uskutečnilo celkem 63 zápůjček sbírkových předmětů představujících 934 inv. č. Z toho 51 zápůjček o rozsahu 637 inv. č. bylo žádáno na výstavy v tuzemsku, do zahraničí pak směřovalo 12 zápůjček čítajících 297 inv. č.

VÝSTAVNÍ ČINNOST

Výstavní činnost Moravské galerie musela být podobně jako v minulých letech přizpůsobena technickým možnostem, jež se odvíjely od postupu prací na zprovoznění zrekonstruované budovy Uměleckoprůmyslového muzea. Prezentace tradičního užitého umění z vlastních sbírek byla tedy v průběhu roku minimální a částečně se ji snažily nahradit ukázky z tvorby soudobých výtvarníků z jejich vlastního majetku, v samotném závěru roku pak byla otevřena nová expozice uměleckého řemesla, užitého umění a designu spolu s výstavou Místo činu, která se zaměřila na design 20. století. V oblasti prezentace volného umění se namísto klasického budování stálých a neměnných expozic prosadil příklon k déle trvajícím expozicím s možností jejich pravidelných obměn. Byl přitom preferován přístup pojatý spíše po tématických okruzích, a pokud je to možné, i s určitým přesahem rozostřujícím onu pomyslnou hranici mezi tvorbou volnou a užitou. Jako ostatně každoročně byla připravena i řada kvalitních projektů z oboru umělecké fotografie. Našimi výstavními aktivitami jsme se pokusili oslovit i handicapované spoluobčany, zejména slabozraké a nevidomé, pro něž byl vypracován speciální projekt zaměřený na zprostředkování výtvarného zážitku mimozrakovými vjemy

Stálé expozice

Místo paměti, prostor orientace

Expozice uměleckého řemesla, užitého umění a designu v proměnách historie

Uměleckoprůmyslové muzeum, od 14. 12. 2001

Koncepce, příprava a realizace: PhDr. Kaliopi Chamonikola, Ph.D., PhDr. Alena Křížová, Ph.D., PhDr. Karel Holešovský, PhDr. Dagmar Koudelková, PhDr. Eliška Lysková, PhDr. Jarmila Novotná, PhDr. Ludmila Dufková, Mgr. Markéta Vejrostová, Mgr. Anna Grossová, Mgr. Andrea Pauchová, Bc. Martina Straková

Expozice, respektující chronologické řazení, navázala do jisté míry na předchozí instalaci užitého umění z roku 1971 a pokusila se zachytit stručný vývoj a stylové proměny jednotlivých oborů od historického nábytku přes textil, sklo, keramiku a porcelán až po výrobky z drahých a obecných kovů i jejich druhovou rozmanitost. Jednotlivé sály prezentují základní etapy vývoje umění – středověk pod názvem Odlesk věčnosti, renesanci jako Apoteózu krásy, baroko a rokoko charakterizované jako Erupce tvarů, klasicismus, empír, biedermeier ztělesňující Řád jako ideál, druhé rokoko a historismus pak coby Fenomén návratů a secesi, pro niž je příznačný Ornament jako forma. Do těchto celků je organicky začleněno několik malířských děl, sochařských prací a také plakátů. Autoři se přitom nesnažili navodit

iluzi dobových interiérů, naopak návštěvník si nepřestává uvědomovat, že je v muzeu. Každému exponátu je dopřán dostatek světla a prostoru, což činí celou instalaci nepřetíženou a téměř vzdušnou. Bohatá kolekce více než pěti set uměleckých předmětů byla připravena především ze sbírek Moravské galerie (včetně několika nejnovějších akvizic), doplňuje ji však i několik zápůjček z církevního a soukromého majetku i ze Slezského zemského muzea v Opavě. Svou proveniencí se vystavený soubor zdaleka neomezuje na rámec Moravy či Slezska, zastoupen je i italský, německý či holandský renesanční nábytek, italská fajáns, nechybí ani míšeňský nebo vídeňský porcelán. Expozici, která byla otevřena v samém závěru roku, navštívilo do konce roku 2001 celkem 652 návštěvníků. Do budoucna se počítá s tím, že dojde k jakémusi prodloužení jejího dobového záběru, tak aby ve zkratce obsáhla i nejvýraznější názorové směry první poloviny 20. století - modernu, kubismus, art deco a funkcionalismus. Pro expozici byl připraven katalogový list.

České umění 20. století

Pražákův palác, celoročně

Sbírka českého umění 20. století patří v Moravské galerii k nejucelenějším souborům a jejímu zpřístupňování je proto věnována značná pozornost. Výstavní sály vyhrazené její prezentaci zaujmají celá dvě patra Pražákova paláce. Expozice je rozdělena na dvě části (zahrnující jednak období 1. poloviny 20. století, jednak tvorbu nejnovější), přičemž obě se cyklicky obměňují a navíc uvnitř ponechávají prostor pro krátkodobé instalace děl lehkých technik.

Prométheův oheň

Česká moderna první poloviny 20. století ze sbírek Moravské galerie v Brně

Pražákův palác, od 20. 7. 2001

Koncepce expozice: PhDr. Kaliopi Chamonikola, Ph.D., Mgr. ing. Ivo Binder

Kurátor: Mgr. ing. Ivo Binder

Expozice poukazuje především na úžasné vzepjetí tvůrčích sil, k němuž dochází na naší výtvarné scéně počátku 20. století i let meziválečných a z něhož potom ještě částečně čerpá i období těsně poválečné. Čeští výtvarníci v historicky krátké době překonávají určitý regionální izolacionismus a provinčnost, jež mohla být přítěží starší generaci, navazují úzké kontakty se zahraničními avantgardními proudy a rozvíjejí jejich podněty způsobem, který je neodmyslitelně zařazuje mezi protagonisty světové moderny. Tvůrčí atmosféru, v níž vyrůstaly práce našich předních výtvarníků, kteří jsou na výstavě zastoupeni (Antonín a Linka Procházka, Bohumil Kubišta, František Foltýn, Josef Šíma, Václav Špála, Otakar Kubín, Bedřich Feigl, Vincenc Beneš, Emil Filla, Otto Gutfreund, Josef Čapek, Jaroslav Král, Jindřich Štyrský, Toyen, František Foltýn a mnozí další), symbolicky vystihuje Obraz Prométhea od Antonína Procházky z roku 1911, který se stal mottem celé expozice. Tentýž námět zaujal i Vincenta Makovského ke ztvárnění jeho slavné plastiky – Hlava Prométhea. Expozice představuje klíčová díla našeho malířství, sochařství, kresby a částečně i užitého umění (nechybí kupř. ukázky nábytkové tvorby Josefa Gočára) v jejich dobových souvislostech a ve vazbě na tvůrčí uskupení, jež samovolně vznikala a vstřebávala do sebe hlavní vývojové linie soudobého výtvarného umění. Velká pozornost je věnována přínosu českých výtvarníků světovému kubismu, poetismu, surrealismu i rozvoji nových aktivit jako je fotografie, scénografie či typografie. Instalace je i připomínkou postavení, jež zaujímalo v meziválečném období v oblasti avantgardní kultury město Brno.

K expozici byl vydán katalogový list v češtině i angličtině. V roce 2001 expozici zhlédlo 3990 návštěvníků.

Znovu a jinak

Umění druhé poloviny 20. století

Pražákův palác, 14. 9. 1999 – 1. 4. 2002

Kurátor: Mgr. ing. Ivo Binder

„Znovu a jinak“ je název reinstalované části expozice, věnované umění 2. poloviny 20. století. Představuje průřez tvorbou předních osobností českého poválečného výtvarného umění až po současnost včetně nejnovějších akvizic, přičemž uvnitř navíc zůstává prostor, v němž se návštěvníkům nabízí v krátkodobých instalacích bližší seznámení s vybranými osobnostmi výtvarného umění ještě nad rámec celé expozice. Kromě výstavy Dalibora Chatrného, která přecházela ještě z předchozího roku, tak Moravská galerie v roce 2001 uvedla profily Vincenta Makovského, Miroslava Štolfy, Františka Foltýna a Ivana Chatrného. Celkově bylo v expozici zaznamenáno 5.111 návštěvníků.

Dalibor Chatrný – Náhoda setkání

Výstava z cyklu Obměny stálé expozice umění 2. poloviny 20. století

Pražákův palác, 14. 9. 2000 – 3. 1. 2001

Kurátor: Mgr. ing. Ivo Binder

Daliborovi Chatrnému se dostalo zvláštního ocenění Moravské galerie – stal se prvním laureátem Ceny Michala Ranného, kterou Moravská galerie uděluje za mimořádný přínos českému výtvarnému umění. Výstava představila návštěvníkům cyklus koláží vzniklých z fotografií Jindřicha Štreita a cyklus nazvaný příznačně Kresba a kopie, inspirovaný možnostmi xeroxu.

Vincent Makovský

Výstava z cyklu Obměny stálé expozice umění 2. poloviny 20. století

Pražákův palác, 11. 1. – 25. 3. 2001

Kurátor: Mgr. ing. Ivo Binder

Komorní autorská výstava byla uspořádána ke stému výročí umělcova narození. Přinesla výběr plastik od konce 20. let 20. století do počátku let 40., doplněné o sochařovy figurální kresby a studie.

Miroslav Štolfa – Nová příroda

Výstava z cyklu Obměny stálé expozice umění 2. poloviny 20. století

Pražákův palác, 19. 4. – 9. 9. 2001

Kurátor: Mgr. ing. Ivo Binder

Civilizační problémy - vztah techniky, přírody a člověka jsou základními náměty, k nimž se Miroslav Štolfa ve své tvorbě neustále vrací. Inspirativní bylo pro umělce atmosféra města Brna, jehož průmyslová zóna se už historicky neomezuje na periferní čtvrti, nýbrž kromě nejužšího městského jádra je téměř všudypřítomná.

František Foltýn 1891-1976

Kompozice – obrazy a kresby dvacátých a třicátých let

Výstava z cyklu Obměny stálé expozice umění 2. poloviny 20. století

Pražákův palác, 21. 9. – 16. 12. 2001

Kurátor: Mgr. ing. Ivo Binder

Výstava byla připomínkou 110. výročí narození a 25. výročí úmrtí umělce, jehož tvorba představuje symbolický spojovací článek mezi výrazovými formami meziválečné moderny a poválečnými tendencemi. Moravská galerie vlastní bohatou kolekci prací tohoto výtvarníka a již nejednou je vystavovala. Tentokrát byly do instalace zařazeny i některé méně známé umělcovy kresby, které zajímavým způsobem doplňují pohled na jeho tvorbu.

Ivan Chatrný 1928-1983

Kresba a grafika

Výstava z cyklu Obměny stálé expozice umění 2. poloviny 20. století

Pražákův palác, 20. 12. 2001 – 3. 3. 2002

Kurátor: Mgr. ing. Ivo Binder

Výstava představila jednoho z neprávem opomíjených autorů, který svým dílem přispěl k obrazu brněnské výtvarné avantgardy šedesátých a sedmdesátých let. Propracoval se k jazyku geometrie a k rytmu konstruktivnímu řádu. Jeho přínosem k dané tematice byla práce se seriálním řazením útvarů. Kromě uměleckých děl se sbírek Moravské galerie byly na výstavě zastoupeny i práce z Chatrného pozůstalosti, na nichž autor uvedené konstruktivní postupy aplikoval biochemickou cestou na skleněné desky a trojrozměrné objekty. K výstavě byl připraven katalogový list.

Pohled Medúsy

Evropské umění šesti století

Místodržitelství palác od 15. 3. 2001

Kurátor: PhDr. Kaliopi Chamonikola, Ph.D.

Asistent kurátora: Mgr. Zora Wörgötter

Expozice přináší výběr nejhodnotnějších uměleckých děl ze sbírek Moravské galerie od gotiky až po 19. století, doplněný o pozoruhodné zápůjčky z církevního majetku i ze sbírek dalších institucí. Vedle děl moravské proveniencce jsou vystaveny i práce rakouského, německého, italského a nizozemského původu. Kolekce vlámského a holandského malířství, které byly v poslední době obohaceny některými zajímavými novými akvizicemi, jsou od doby zrušení expozice starého umění v budově Dietrichsteinského paláce vystaveny vůbec poprvé. Ústředním obrazem je Hlava Medúsy P. P. Rubense, jehož ztvárnění ohybné Gorgóny považovali ještě v 19. století za natolik nebezpečně sugestivní, že v původní instalaci Františkova muzea mohl být vystaven pouze za oponou, „aby se ženy a děti nevylekaly.“

V rámci expozice je vyčleněna místnost pro krátkodobé komorní výstavy staré kresby a grafiky.

Výstavu připravila Moravská galerie ve spolupráci s Městskou částí Brno-střed a za podpory Italského kulturního institutu v Praze. K dispozici byl i katalogový tisk. Návštěvnost zdařilé výstavy potvrdila trvalý zájem veřejnosti o staré umění, do konce roku 2001 ji zhlédlo 15.463 návštěvníků.

Disegno colorito a jeho přijímání v zaalpské renesanční a barokní kresbě

Krátkodobá výstava v rámci expozice Pohled Medúsy

Místodržitelství palác, 15. 3. – 17. 6. 2001

Kurátor: Mgr. ing. Zdeněk Kazlepka

Kabinet kresby a grafiky Moravské galerie je druhým nejrozsáhlejším souborem svého druhu v České republice. Instalace uvedla výběr z této bohaté sbírky. Zastoupena byla mimo jiné i pozoruhodná kresba Gaudenzia Ferrariho, ovlivněného tvorbou Leonarda da Vinci, která pochází z proslulých milánských sbírek Storck a Vallardi. Dalším jedinečným dílem byla kupříkladu kresba od Alessandra Turchiho zvaného Veronese.

Severoitalská kresba mezi Janovem a Milánem

Krátkodobá výstava v rámci expozice Pohled Medúsy

Místodržitelství palác, 5. 9. – 25. 11. 2001

Kurátor: Mgr. ing. Zdeněk Kazlepka

Výstava zavedla diváky do severní Itálie, jejíž města Janov, Milán a Cremona byla v 16. – 17. století působištěm řady pozoruhodných výtvarníků, jejichž tvorba často oscillovala mezi vlivy uměleckých středisek, jakými byl na jedné straně Řím nebo Florencie či na druhé straně Bologna a Benátky. Janovská a lombardská kresba tedy vznikala za spolupůsobení těchto místních stylových proudů. Výstava nabídla ukázky z tvorby Giulia Campiho, Parmigianina, Moncalva, Camilla Procacciniho, Montalta, Lucy Cambiasa a dalších umělců.

Výstavku doplnil katalogový list.

Stálá expozice **Od gotiky po empír** – zámek Mikulov – expozici provozuje Regionální muzeum v Mikulově - v provozu v létě celoročně, v zimním období o sobotách a nedělích.

Komisaři expozice: za Regionální muzeum v Mikulově Dobromila Brichtová, prom. hist.,
za MG PhDr. Alena Křížová, Ph.D.

Expozice uměleckého řemesla umístěná v historických sálech mikulovského zámku seznamuje návštěvníky s proměnami životního stylu v průběhu několika staletí.

Krátkodobé výstavy

V průběhu roku uvedla Moravská galerie řadu výstav, ať již z vlastních sbírek, nebo z uměleckých děl zapůjčených jinými majiteli, či přímo v poradatelské spolupráci s partnerskými galerijními institucemi.

Výstavy přecházející z roku 2000

Melancholie

Pražákův palác a Místodržitelství palác, 13. 12. 2000 – 25. 3. 2001

Koncepce výstavy: PhDr. Kaliopi Chamonikola, Ph.D., Mgr. Petr Ingerle

Kurátoři výstavy: Mgr. Petr Ingerle, Mgr. Hana Petlachová, PhDr. Kaliopi Chamonikola, Ph.D.
Jiří Sobotka, ak. mal.

Projekt Melancholie, zařazený do programu Praha – Evropské město kultury roku 2000, byl inspirován atmosférou nálad vyvolaných zlomem letopočtu a přinesl netradičně pojatý výběr výtvarných děl směřující napříč historickými epochami a uměleckými disciplínami spojených navzájem atmosférou melancholie, motivů pomíjivosti či zasněnosti a úniků z reality. Výstavu provázal objemný katalog s množstvím reprodukcí. Návštěvnicky šlo o jednu z neúspěšnějších výstav sezóny, jen za rok 2001 ji navštívilo 9.885 diváků.

...occursus. Současné české umění ze sbírky České pojišťovny – Pražákův palác,
21. 12. – 4. 2. 2001

Komisaři výstavy: za MG Mgr. ing. Ivo Binder,
za spolupořádající GEMA ART spol. s r. o. PhDr. Ivan Neumann

Česká pojišťovna se na výstavě předvedla jako instituce zabývající se kromě své základní náplně i aktivní sběratelskou činností se zájmem o hodnotné práce soudobých výtvarných umělců.

Návštěvníkům nabídla pestrou kolekci českého umění 60. – 90. let 20. století, v níž byli zastoupeni kupříkladu Olbram Zoubek, Daisy Mrázková, Adriena Šimotová, Zbyšek Sion, Jiří Sopko a další. V roce 2000 výstava přilákala 383 návštěvníků.

Michal Blažek – Sochy

Pražákův palác – atrium a nádvoří, 7. 12. 2000 – 9. 1. 2001

Komisař výstavy: Mgr. Petr Ingerle

Retrospektivní výstavou prací Michala Blažka připravila Moravská galerie návštěvníkům seznámení s tvorbou umělce, navazujícího na tradici českého kubistického sochařství. Blažkovy plastiky byly situovány ve dvou částech Pražákova paláce – menší sádrové sochy a reliéfy byly k vidění v Atriu, objemné práce z poštorenské kameniny pak venku na nádvoří.

Zahrada srdce. Michal Drobný

Foto – skladby – printy

Místodržitelství palác, 18. 12. 2000 – 28. 1. 2001

Komisaři výstavy: PhDr. Ludmila Horáková, PhDr. Antonín Dufek, Ph.D.

Výstava představila práce fotografa Michala Drobného, který žije od roku 1979 ve Švýcarsku. Na svých snímcích těží náměty ze své vlastní zahrady a snaží se podle svých slov „objevovat neobyčejné v obyčejném, nevšední ve všedním.“ Osobnost autora přiblížil i katalogový list.

Počet návštěvníků: cca 890

Výstavy zahajované v roce 2001

UMĚLECKOPRŮMYSLOVÉ MUZEUM

Místo činu

Design 20. století

14. 12. 2001 - 19. 5. 2002

Koncepce výstavy: PhDr. Kaliopi Chamonikola, Ph.D., Tomáš Lahoda, ak. mal., Jiří Sobotka, ak. mal.

Spolupráce sbírkových oddělení: PhDr. Antonín Dufek, Ph.D., Mgr. Anna Grossová, Mgr. Andrea Pauchová, Bc. Martina Straková, PhDr. Marta Sylvestrová, Mgr. Markéta Vejrostová.

Výstavu Místo činu byla jakýmsi protipólem ke stálé expozici uměleckého řemesla, užitého umění a designu. Na rozdíl od její chronologické a zcela vážně míněné koncepce bylo vnitřní provázání sbírkových předmětů na výstavě přeneseno do roviny významové, do konstrukce fiktivní dějové osnovy, přičemž nechyběla ani určitá dávka nadsázky a humoru. Jak píše autoři velmi výstižně: „současný divák je do té míry navyklý na šoky a lákadla, že chceme-li jej účinně zaujmout, ukazuje se, že jedním z nejosvědčenějších způsobů je zaharašit kostlivcem.“ A tak příběh, který se zde řečí uměleckého jazyka a významovými asociacemi rekonstruoval, v sobě nesl prvky detektivní a kriminální či hororové zápletky. Exponáty v této hravě pojaté výstavě, plné originálních nápadů, účinkovaly jako předměty doličné, jako svědkové minulých příběhů. Těchto mikropříběhů zde bylo celkem 18 a každý měl svůj název (Křížovatka příběhů, Škodná ve sbírce, Tonyho pád, Alexandrův věšák, Stopa v porcelánu, Stopa v hlíně, Pokus o rekonstrukci, Únik, Místo činu, Pohřešovaná, René nepřišel, Prsten jako důkaz, Do skla, Možnosti identity, Nález, Bez motivu, Kontraband, Neklidný spánek ..) Návštěvník se zde ocitl jakoby „na stopě zločinu“ a zůstalo ponecháno na jeho osobní fantazii, jak si naznačený příběh vyloží. Volba lehčího, divácky vděčného žánru, jehož pravidla hry celá výstava rozvíjela, je vlastně otevřeným, i když ironickým přiznáním vlivu zábavní popkultury, kterou jsme obklopeni. Expozice v labyrintu fiktivních příběhů byla navíc tematizací a parafrází běžné muzejní praxe, standardních instalačních návyků a formálního rukopisu známých osobností ze světa umění.

Výstava soustředila několik stovek exponátů ze sbírek UPM vzniklých v průběhu 20. století - nábytek, textil, (oděv, oděvní doplňky, dekorační textilie, koberce, textilní objekty,) sklo (jak užitkovou, tak volnou ateliérovou tvorbu), keramiku (opět užitkovou i dekorativní), porcelán, stolní stříbro, šperky a drobné kovové objekty, lampy atd. Soubor doplnilo několik zápůjček od současných autorů. Do konce roku 2001 ji zhlédlo 675 návštěvníků.

Rekonstrukce Uměleckoprůmyslového muzea 1999-2001

Podesta Uměleckoprůmyslového muzea, 19. 12. 2001 – 24. 2. 2002

Kurátor: Mgr. Petra Trnková

Výstavka byla pohledem do uplynulého tří roky trvajícího období rekonstrukce budovy. Přinesla výběr dokumentů zachycujících průběh stavebních prací od počátečního stádia až k samotnému dokončení

včetně srovnávacích snímků stavu starého a nového. Přiblížila i náročnost restaurování této stavební památky.

PRAŽÁKŮV PALÁC

Zdenek Rykr 1900-1940. Elegie avantgardy

16. 2. – 27. 5. 2001

Autor výstavy: PhDr. Vojtěch Lahoda, CSc.

Kurátor: Mgr. Petr Ingerle

Retrospektivní výstavu tvorby malíře, grafika, designéra, scénografa a novináře Zdenka Rykra připravila k jeho stému výročí narození a šedesátému výročí úmrtí Galerie hlavního města Prahy. Rykr byl jednou z nejzajímavějších a zároveň nejrozpornějších osobností českého meziválečného umění. Podnikal časté cesty do ciziny, kde čerpal inspiraci pro svou tvorbu. Experimentálně prošel různými výtvarnými tendencemi 20. a 30. let, v žádném směru však nezakotvil a ani tradice realismu ho nemohla plně uspokojit, proto si hledal vlastní cesty. Výstava se snažila obsáhnout všechny stránky Rykrovy umělecké aktivity od abstraktní tvorby přes expresivní výrazové formy, ukázky jeho novinářské kreslířské činnosti, ilustrátorské práce až po zajímavé výsledky Rykrovy spolupráce s fotografem Jaromírem Funkem a konečně pak jeho tvorbu reklamní. Podrobně byla představena zejména jeho unikátní spolupráce s čokoládovnou Orion. Motiv čtyřcípé hvězdy, který nese logo této firmy, nebo obal čokolády Kofila s figurkou mouřenína s šálkem kávy svého předčasně zemřelého autora přežily až dodnes.

Výstavu provázal katalogový list v česko-anglickém znění. Pro zájemce byl k dispozici i českoanglický katalog, který vydala Galerie hlavního města Prahy.

O výstavu projevil zájem 4.331 návštěvníků.

Maďarské milénium.

Mezinárodní sympozium plakátu 2000

5. 4. - 13. 5. 2001

Autor projektu: Péter Pócz

Kurátor: PhDr. Marta Sylvestrová

V roce 2000 se v Maďarsku uskutečnilo Mezinárodní sympozium plakátu, jehož organizátorem byl grafik Péter Pócz. Jeho projekt měl být příspěvkem k oslavám tisíciletého výročí založení uherského státu. Pod heslem „Komunikace na přelomu tisíciletí“ vyzval k účasti dvanáct předních světových designérů (Ferenc Baráth – Maďarsko, Boris Bučan – Chorvatsko, Vladimír Čajka – Rusko, Paul Davis – USA, Stasys Eidrigevičius – Polsko, Shigeo Fukuda – Japonsko, Alain Le Querneç – Francie, Lech Majewski – Polsko, István Orosz – Maďarsko, Kari Piippo – Finsko, Niklaus Troxler – Švýcarsko) a ze spolupráce s nimi vznikl za podpory Maďarského kulturního fondu ojedinělý cyklus plakátů, kalendářů a pohlednic spojených motivy korunovace sv. Štěpána, maďarských národních barev a jinými symboly maďarské státnosti, v nichž nechybí ani připomínka paralelních přelomových událostí - vzniku nezávislého státního útvaru a překonání totalitní nesvobody o tisíc let později. Putovní výstava byla v Moravské galerii uspořádána pod záštitou Maďarského velvyslanectví a Maďarského kulturního střediska v Praze. Navštívilo ji 754 zájemců.

Josef Sudek. Fotografie 1940-70

Z fotografické sbírky Moravské galerie v Brně

4. 9. – 25. 11. 2001

Kurátor: PhDr. Antonín Dufek, Ph.D.

Výstava byla připomínkou 105. výročí narození jednoho z našich nejvýznamnějších fotografů. Moravská galerie patří k největším vlastníkům Sudkova díla, zde uložená sbírka jeho fotografií pochází jednak z daru Ministerstva kultury, jednak přímo od umělce sestry Boženy Sudkové, a čítá dnes na 600 fotografií, z nichž mnohé se řadí mezi světové unikáty. Naše oddělení sbírky fotografie se proto systematicky věnuje studiu a prezentaci Sudkova díla a souborné výstavy, připravované z této jedinečné kolekce, nacházejí u návštěvníků tradičně dobrou odezvu. Nejnovější výběr ze Sudkovy tvorby volně navázal na projekt Tichý heretik Josef Sudek, který byl u nás uveden v roce 1996. Výstava umělcových fotografií z let 1940-1970 je poněkud upravenou verzí souboru, který byl v letech 1998-1999 s úspěchem uveden ve významných muzeích a galeriích v Německu, Španělsku a Finsku. Výstava začíná souborem Okno mého ateliéru z let 1940-1954 a dále se kolekce rozděluje na svět před oknem a za oknem – za zátišími na okně následují jednoduchá ateliérová zátiší let 1950-1960, další fotografie vedou diváka napřed do Sudkovy zahrádky, pak do dalších pražských zahrad, parků a do centra i na periférii města. Zvláště inspirativní byla pro umělce zahrada architekta Rothmayera, kde vznikly další samostatné cykly - Kouzelná zahrádka a imaginativně laděné Vzpomínky. Doplnkem k těmto zákoutím zahrad je pak soubor snímků zachycujících jednak pohledy do pralesa Mionší v Beskydech, představující přírodu člověkem dosud nedotčenou, a naopak záběry z Mostecká, zachycující krajinu zcela zdevastovanou. Závěr výstavy tvořila pozdní zátiší, spjatá se vzpomínkami a ukazující svět jako labyrint. K výstavě byl připraven i katalog, vybavený velkým množstvím přetisků fotografií. I tentokrát zájem veřejnosti odpovídal významu umělce osobnosti – výstavu zhlédlo 6.087 návštěvníků.

Možná sdělení

přízemí a atrium Pražákova paláce, 17. 10. – 30. 12. 2001

koncepce a kurátor: Mgr. Yvona Ferencová

Zrakově postižených lidí nevíme v našem okolí až tak málo, jejich houževnatost v hledání cesty, jak překonat svůj handicap a vyhnout se určité sociální izolaci, si mnohdy zaslouží obrovskou úctu. Přesto většinová společnost zdravých lidí jen těžce hledá svůj vztah ke slabozrakým a nevidomým a kolísá od naprostého přehlížení této skupiny na jedné straně, až po zraňující soucit na straně druhé. Výstava Možná sdělení se pokusila poukázat na to, že je možné vyhnout se oběma těmto extrémům a navázat se zrakově postiženými ohleduplnou a zároveň partnerskou komunikací, a to dokonce právě v oblasti, která byla těmto lidem odjakživa téměř nepřístupná – ve vnímání výtvarného umění. Kurátorka výstavy Mgr. Yvona Ferencová se obrátila na řadu našich předních výtvarníků s výzvou vytvořit dílo, jež by oslovovalo prostředky jinými než vizuálními. Výsledkem byla zajímavá kolekce prací, využívajících nápaditým způsobem různosti materiálů, prvků Braillova písma, tepelných rozdílů či zvukových efektů. I zdravý návštěvník mohl být překvapen mnohostranností nabízených vjemů i komplexností celého dojmu. Největší úspěch u dětí nakonec sklídl exponát, který se do výstavy dostal jaksí navíc – otevřený klavír, na němž hrál Petr Nikl při zahájení výstavy a který zůstal v atriu ponechán – děti si na něm mohly vyzkoušet odstíny, jichž nabývá zvuk přenášený jeho strunami při úhozu netradičními předměty z různých materiálů. Kromě katalogu byl návštěvníkům k dispozici také pečlivě připravený soubor zvukových nahrávek přibližujících každé výtvarné dílo i osobu jeho autora. Výstava, nad níž převzala záštitu paní Dagmar Havlová, se uskutečnila ve spolupráci se Střediskem pro pomoc nevidomým a slabozrakým studentům Masarykovy univerzity Teiresiás i s Oddělením pro slepeckou historii Technického muzea v Brně, které zapůjčilo ukázky ze svých sbírek pro doprovodnou výstavku v knihovně Moravské galerie. Celý projekt by však zakončením výstavy neměl být uzavřen. Kolekce výtvarných děl, uvedených na výstavě Možná sdělení, se stane základem k zamýšlené expozici pro nevidomé a slabozraké, jež bude umístěna v roce 2002 v prostorách Uměleckoprůmyslového muzea. K samostatnému získávání aktuálních informací o dění v galerii již nyní slouží nevidomým počítač vybavený speciálním programem pro zrakově postižené, který byl nainstalován do studovny Moravské galerie. Tato služba má umožnit postiženým využívání knižního fondu Moravské galerie. Zájem o

problematiku sdílení výtvarného umění nevidomým se projevil již samotnou návštěvností naší výstavy, kterou zhlédlo 2.032 zájemců.

Atrium Pražákova paláce

(výstavy jsou volně přístupné, údaje o počtu návštěvníků jsou získány pouze odhadem)

Vztahové realizace. Jan Wojnar

16. 1. – 25. 2. 2001

Kurátor: Mgr. ing. Ivo Binder

Autorská výstava se pokusila přiblížit dílo jednoho z našich nejvýznamnějších konceptuálních umělců, jehož tvorba dosud zůstávala stranou pozornosti odborné i laické veřejnosti. Nejpodstatnější část výstavy tvořily jeho přesýpací básně – zasklené truhlíky, v nichž se černé kamínky postupně zasypávaly bílým pískem a samovolně vytvářely zajímavé útvary. Výstavu provázal katalogový list, autorem jeho textu byl Jiří Valoch.

Počet návštěvníků: cca 800

Prague: session

2. 3. - 31. 3. 2001

Kurátor: PhDr. Dagmar Koudelková

Výstava, věnovaná „mladému“ českému designu, měla premiéru v rámci milánského veletrhu Salone del mobile v dubnu roku 2000. Představila práce studentů VŠUP z ateliérů Designu výrobků (vedoucí Michal Froněk a Jan Němeček), Architektury a designu (Jiří Pelcl), keramiky a porcelánu (Václav Šerák), Skla (Vladimír Kopecký), Vizuelní komunikace a grafického designu (Zdeněk Ziegler) a dvou zlínských ateliérů designu (Ivan Linhart a František Burian). Vedle studentských prací byly zastoupeny i ukázky z tvorby pedagogů - Jiřího Pelcla a designérské dvojice Olgoj Chorchoj (Michal Froněk a Jan Němeček). Některým z vystavených prací se dostalo ocenění v studentských designérských soutěžích, některé došly své realizace u výrobců. Výstava se pokusila poukázat na možnosti českého designu.

Počet návštěvníků: cca 330

Ateliér šperku VŠVU Bratislava

4. 4. - 6. 5. 2001

Kurátor: PhDr. Alena Křížová, Ph.D.

Ateliér Kov a šperk patří mezi nejmladší na Vysoké škole výtvarných umění v Bratislavě. Byl založen roku 1990 na Katedře užitého umění. Jeho prvním vedoucím se stal věhlasný evropský šperkař doc. Antonín Cepka, kterého v roce 1995 vystřídal akademický architekt doc. Karol Weisslechner. Ateliér pod jeho vedením přijal nové logo S+M+L+XL, aby vyjádřil filozofii širokospektrálního záběru tvorby, která se nechce uzavírat ani odvážným přesahům do netradičních oborů a poloh. Své studentské práce zde vystavili Lucia Hajdinová, Danka Mládeneková, Ján Sajkala, Alžběta Majerníková, Jakub Janiga, Lucia Oreská, Soňa Némethová, Mariana Boldišová a Juraj Novotný. Výstavu provázal katalog.

Počet návštěvníků: cca 240

Michal Škoda - Bílá vymezení

11. 5. - 10. 6. 2001

Kurátor: Mgr. ing. Pavel Netopil

Od druhé poloviny 90. let rozvíjí Michal Škoda po řadě keramických objektů postupy více sochařské. Výstava jeho posledních artefaktů zhotovených z modelářské překližky rozvinula hru geometrických tvarů, barevně provedených důsledně v bílém. Pro zájemce byl připraven katalog.

Počet návštěvníků: 284

Ladislav Jezbera – Odeurs

20. 6. - 22. 7. 2001

Kurátor: Mgr. ing. Pavel Netopil

Ladislav Jezbera, absolvent ateliéru nefigurativního sochařství brněnské FaVU VUT, hledá pro své prostorové realizace výtvarný materiál v nejobyčejnějších věcech z běžného denního života. Jeho zájem o práce s laciným materiálem tak mohou připomínat někdejší hnutí arte povera. Neklade si za cíl vytvořit dílo, jež bude v nezměněné podobě ozdobou galerií ještě po staletích, ale preferuje naopak artefakty z materiálů, které jsou zajímavé ve svém aktuálním stádiu, neboť podléhají procesu určité přeměny. Pracuje tedy s těkavými látkami jako jsou například vyjetý motorový olej, tér nebo - jako v případě jeho instalace vytvořené pro atrium Pražákova paláce – mýdlo, a to ve všech podobách. Velká zavěšená síť naplněná pomletým bílým mýdlem, které se ve vločkách snášelo na zem, i modré tekuté mýdlo zasychající dole v miskách v tvrdnoucí hmotu, byly skutečně nepřehlédnutelné a kromě vizuálního dojmu působily na návštěvníkovy smysly i svou vůní či pachem. Návštěvníkům byl k dispozici katalogový list.

Počet návštěvníků: 298

Veronika Holcová: „Ruční práce“

27. 7. - 26. 8. 2001

Kurátor: Mgr. Petr Ingerle

Ani další z výstav uvedených v Atriu Pražákova paláce neměla být zcela běžným výstavním projektem. Veronika Holcová, absolventka pražské AVU, se snaží přenést na obrazovou plochu záznamy svých snů i bezprostředních pocitů volně řazené v asociacích. Svě „ruční práce“ tvoří skutečně ručně – přímo prsty či dlaněmi omočenými do barev zářivých odstínů, jež nanáší na ruční papír. Výstavě dominovaly monumentální velkoplošné obrazy, z nichž jeden se autorka rozhodla vytvořit na několik metrů dlouhou roli papíru přímo ve výstavní síni během čtyř dní před otevřením výstavy. Tato díla pak doplnily drobné kresby, vzniklé stejnou technikou. Výstavu doplnil katalogový list.

Počet návštěvníků: cca 860

Vila Pomponěk

Verše Jiřího Dynky a syntetické plastiky Josefa Daňka

6. 9. – 5. 10. 2001

kurátor: Mgr. Petr Ingerle

Spojení poezie s výtvarným uměním, pokud se v něm sejdou autoři vzájemně souznějící, má obvykle předpoklady k tomu, aby přineslo zajímavý umělecký zážitek. V případě Josefa Daňka, jehož plastiky v sobě nesou určitou náznakovost a zkratkovitost výpovědi, a Jiřího Dynky, jehož verše ponechávají obdobný prostor svojí nedořečeností, k potřebné rezonanci došlo. Ústředním momentem výstavy byl princip náhodných setkání, která mohou být osudová. Na sám závěr výstavy byla pro zájemce připravena textová performance Josefa Daňka nazvaná Bazarem marnosti. K výstavě vyšel katalogový list.

Počet návštěvníků: cca 780

Nádvoří Pražákova paláce

(I zde jsou údaje o počtu návštěvníků získány pouze odhadem)

Anna Dorušková: Dům z papíru

16. 5. - 17. 6. 2001

U diplomových prací studentů FAUVU se právem očekává, že přinesou něco nového, neotřelého a svým způsobem překvapivého. Dům Anny Doruškové, ačkoli byl určen k vystavení do exteriéru, zdaleka neodpovídal běžným představám o materiálu vhodném pro toto prostředí. Namísto něčeho solidního, co

by neohroženě odolávalo nepříznivým vlivům počasí, zvolila si autorka pro svou stavbu domu papír. Ačkoli byl poněkud pevnější, měsíc trvající pobyt venku za slunce, větru, či deště ho nemohl nepoznamenat, a tak se celá stavba postupně hroutila a měnila svoji podobu.
Počet návštěvníků: 83

Zdání věcí

9. 8. – 7. 10. 2001

kurátor: Mgr. ing. Pavel Netopil

Zdání věcí, nedostatečnost našich smyslů a rozumu, snažíme-li se jimi postihnout skutečnost v její plnosti, byly odjakživa závažným filozofickým problémem. I umění, byť mu zdaleka nejde o vytváření kopií reality, se s touto otázkou vyrovnává. Šablonovitost kulturního průmyslu nahrazuje originál reprodukcí, kterou se pak originál musí řídit, a skutečná událost se mění v pouhou matici své reprodukce. Výtvarně zachytit toto zdání věcí se pokusil Jiří Surůvka, který úspěšně zastupoval Českou republiku na benátském bienále, spolu s Jitkou Havlíčkovou, Jaroslavem Kolářem, Milanem Kutinou a Jáchymem Šerých. Výstavu provázal katalogový list.

Počet návštěvníků: 9048

Prostor pro jedno dílo

Exponovaná část haly ve 3. poschodí Pražákova paláce je využívána k prezentaci soudobých výtvarníků jako „prostor pro jedno dílo“. Tato prostora se ukazuje jako inspirativní, takže nám už vznikají i výtvarné práce určené přímo cíleně pro tuto příležitost. V roce 2001 zde byla vystavena tato díla:

- David Moješčík – Hovořící, 1999 (3. 1. – 31. 1. 2001), kurátor: Mgr. Petr Ingerle
- Hana Wichterlová – Pecka, 1964 (1. 2. – 28. 2. 2001), kurátor: Mgr. Petr Ingerle
- Václav Fiala – Slzy, 2000 (1. 3. – 8. 5. 2001), kurátor: Mgr. ing. Ivo Binder
- Jiří Bielecki – Gravability (9. 5. – 15. 7. 2001), kurátor: Mgr. ing. Pavel Netopil
- Jiří Matějů – Stavba, 2001 (25. 7. – 7. 10. 2001), kurátor: Mgr. ing. Pavel Netopil
- Markéta Korečková – Hra(d) srdce, 2000 (7. 11. 2001 – 6. 1. 2002), kurátor: Mgr. ing. Pavel Netopil

Knihovna MG

Knížní vazba a papír

3. 9. – 30. 9. 2001

kurátor: PhDr. Hana Karkanová

Výstavka předvedla knihu Pavla Režného „Deset kapitol o knižní vazbě“ ve zpracování uměleckých knihařů tří zemí.

MÍSTODRŽITELSKÝ PALÁC

Fotografie jako umění v Československu let 1959-68 ze sbírek Moravské galerie v Brně

14. 6. - 30. 9. 2001

Kurátor: PhDr. Antonín Dufek, Ph.D.

Výstava byla volným pokračováním dříve uvedené výstavy Česká fotografie 1939-1958, na rozdíl od ní zahrnuje vedle prací českých autorů i tvůrce slovenské. Pokusila se zmapovat další etapu vývoje fotografie, a to období bezprostředně následující - léta 1959-1968 - tedy dobu po pádu stalinismu, kdy

dochází k určitému uvolnění poměrů a umělecká fotografie je konečně státními orgány uznána za svébytný umělecký žánr. Fotografování je již méně finančně náročné, takže brzy nastává úplná fotografická konjunktura, která svým záběrem pokrývá jak fotografii výtvarnou, tak klasickou s obory jako jsou krajina, portrét, zátiší, akt apod. Nové fotografické počiny se stávají součástí tehdejšího neoficiálního umění – pop-artu, op-artu, lettrismu, informelu aj. V souvislosti s filmovou novou vlnou se rozvíjí koncem 60. let i nová vlna aranžované fotografie, obdobný rozmach zaznamenává v uvolněné atmosféře tvorba reportážní a dokumentární, chápána již také jako umělecký projev. Na výstavě byly zastoupeny jak práce klasiků české fotografie, jako je Josef Sudek, Jaroslav Rössler, surrealisté Vilém Reichmann a Emila Medková, tak i díla mladších fotografů, kupř. Milana Knížáka, Jana Saudka, Běly Kolářové, Dagmar Hochové a mnoha dalších. K výstavě byl připraven katalog s obsáhlou fotografickou přílohou. Výstavu navštívilo 2913 zájemců.

Rakouské malířství 19. století v moravských sbírkách

8. 11. 2001 – 31. 3. 2002

Kurátor: PhDr. Kateřina Svobodová

Výstava byla dílčím výsledkem výzkumu realizovaného v rámci institucionálního grantu Ministerstva kultury ČR, zaměřeného na studium uměleckých děl cizí provenience v moravských sbírkách. Geografická blízkost Moravy a Rakouska do značné míry předurčila úzké vztahy, které pojí uměleckou tvorbu obou zemí. Moravští malíři 19. století zpravidla absolvovali svá studia na vídeňské Akademii a případně zde i dlouhodobě zakotvili, rakouští umělci zase často pracovali i pro objednavatele z Moravy, ať už to byla šlechta nebo měšťanstvo, díla rakouských malířů nezůstala ani stranou zájmu domácích sběratelů. Tak se do našeho prostředí dostala řada kvalitních prací renomovaných tvůrců rakouské malby. Výstava představila jejich výběr, pocházející ze sbírek moravských galerií, muzeí a zámků. Pokusila se nabídnout návštěvníkům ucelený pohled na žánrovou a slohovou skladbu umění daného období. Zastoupeny byly ukázky portrétní malby, romantické krajinné scenérie i díla žánrového malířství usilujícího o postizení kouzla všedního dne. K výstavě vyšla publikace s bohatým obrazovým doprovodem a soupisem dostupných souborů rakouského malířství 19. století v moravských sbírkách. Výstava byla uspořádána ve spolupráci s Rakouským kulturním fórem v Praze. Do konce roku ji zhlédlo 952 návštěvníků.

„Fotografická chodba Místodržitelského paláce“ (volně přístupné prostory, i zde vycházejí údaje o návštěvnosti z odhadu)

Kousky mě – kousky N. Y. C.

Veronika Bromová

30. 1. - 18. 3. 2001

kurátoři: PhDr. Antonín Dufek, Ph.D., PhDr. Ludmila Horáková

Soubor fotografií vznikl v průběhu tříměsíčního pobytu mladé fotografky v New Yorku – odráží její dojmy z nového prostředí spolu s pocitem osamělosti a odcizenosti uvnitř milionového velkoměsta. Výstavu provázal katalogový list.

Počet návštěvníků: 1.070

Česká paralaxa

28. 3. - 22. 4. 2001

kurátoři: PhDr. Antonín Dufek, Ph.D., PhDr. Ludmila Horáková

Uskupení Česká paralaxa - šest absolventů střední uměleckoprůmyslové školy v Brně - Vojta V. Sláma, David Židlický, Denisa M. Burkalová, Jan Fišer, Jiří Lívanec, Tomáš Nováček – představilo své práce po

šesti letech své existence. Podařilo se jim za tu dobu uskutečnit některé ze svých snů – Vojtěch Sláma navštívil Indii a Kanadu, cestu do Indie vykonala i Denisa Burkalová, která nabídla také snímky z cest po Maďarsku a Rumunsku... Skupina přizvala k účasti na výstavě i hosty – Gabriela Polanecká byla zastoupena jednou fotografií, Milan Fano Blatný svým souborem Plný život. Fotografie byly doplněny vlastními texty.

Počet návštěvníků: 794

Projekt Multikulturní Brno

26. 4. – 20. 5. 2001

Realizace projektu: sdružení Mládež pro interkulturní porozumění ve spolupráci s Moravskou galerií a sdružením Barevný svět

Mezilidské bariéry, vznikající z rasových, národnostních či náboženských rozdílů, jsou celosvětovým problémem a narůstající neporozumění zaznamenáváme i u nás. Projekt Multikulturní Brno byl pokusem přispět k překlenutí těchto hranic, k probuzení zájmu o menšinové skupiny obyvatel i o podněcení vzájemné tolerance a respektu. Hostitelem výstavního projektu byla Moravská galerie, cenná na něm však byla především skutečnost, že se jeho realizace ujala nikoli oficiální instituce, nýbrž byla dílem „amatérů“, kterým problémy interetnické nesnášenlivosti nejsou lhostejné. Sdružení Mládež pro interkulturní porozumění se rozhodlo poukázat na kulturní kořeny, z nichž vyrůstá a utváří se naše město od starších období až po přítomnost. Brno s výrazným podílem německého obyvatelstva a silným zastoupením židovského prvku představovalo tradičně místo, kde se setkávaly nejrůznější kultury.

Nešlo zajisté vždy o soužití idylické, nicméně tato rozmanitost byla pro kulturní klima výrazným přínosem a naopak tragické řešení národnostní otázky, k němuž došlo v období druhé světové války a těsně po ní, znamenalo pro naši kulturní scénu jednoznačné ochuzení. Cílem výstavy bylo připomenout tuto opomíjenou součást dějin a poukázat na to, že ani naše dnešní společnost není zdaleka monolitní – Brno dnes považuje za svůj domov řada „menšinových“ skupin, ať už jsou to Němci, Židé, Romové, Řekové, Chorvati, Bulhaři, Maďaři, Poláci, Slováci, Arméni, Rusové, Ukrajinci, Vietnamci nebo různá konfesijní společenství – z těch byli připomenuti zvláště muslimové a pravoslavní. Projekt „Multikulturní Brno“ si nekladal ambice řešit problémy rasově či národnostně motivovaných kolizí vzájemného soužití, nabídl však pohled na naše město jako na pestrou mozaiku kulturních prvků, z nichž každý si zaslouží úctu. Na výstavě byl k dispozici katalog.

Počet návštěvníků: cca 780

Robert Silverio

22. 5. – 24. 6. 2001

kurátor: PhDr. Antonín Dufek, Ph.D.

Plošná či reliéfní zátiší, jež si autor sám vytvořil nebo naaranžoval, snímaná shora takzvanou metodou table-top, mají v dějinách fotografie dlouhou tradici. Běžně se používaly zejména v době mezi oběma světovými válkami. Robert Silverio, jehož výstavu Moravská galerie uvedla, patří k originálním pokračovatelům tohoto tvůrčího postupu. Na důkladném obsahovém zpracování svých objektů si dává záležet, přičemž v jeho kompozicích nechybí ani určitý vtip, s nímž autor tento svůj umělý svět vytvořil. Instalaci doplňoval katalogový list.

Počet návštěvníků: cca 420

Heinz Cibulka – Ze sousedovy zahrady Fotografie z putování po jižních Čechách

28. 6. – 9. 9. 2001

kurátor: PhDr. Antonín Dufek, Ph.D.

V létě roku 1994 se vydal Heinz Cibulka, jeden z nejznámějších rakouských fotografů, se svojí rodinou na pěší výpravu z Nové Bystřice do Prahy. Jejich putování vedlo obloukem kolem jihočeských rybníků do Tábora, pak k Vltavě a podél ní až do Prahy. Cibulka, který sám bydlí kousek od hranic, zvolil tento

způsob cestování, aby lépe poznal sousedy. Výsledkem jeho poznávací cesty je soubor fotografií, které – sestaveny podle Cibulkova oblíbeného způsobu do čtveřic - reprezentovaly autora na několika významných evropských výstavách. U nás byly tyto snímky vystaveny poprvé, mohly však pro nás být dvojnásob zajímavé – nejen jako kvalitní umělecká díla, ale také jako určitý pohled zvenčí, kterým vnímavý zahraniční fotograf objevuje naši zemi. Na výstavě nechyběl katalogový list.

Počet návštěvníků: 966

Milan Pitlach

Fotografie z anglického deníku 1969-1970

12. 9. – 8. 10. 2001

kurátoři: PhDr. Antonín Dufek, Ph.D., Mgr. Jiří Pátek

Milan Pitlach, dnes žijící v Düsseldorfu, patří mezi fotografy, jejichž prvotní motivace není umělecká, své fotografie chápe jako svůj vlastní deník, v němž by chtěl zachytit i to mnohdy neuchopitelné. Fotografie z anglického deníku jsou tímto pokusem o sdělení vlastních prožitků po příjezdu do Anglie přelomu 60. a 70. let. V člověku, který přišel z komunistického režimu, musela atmosféra velkých rockových festivalů pod širým nebem zanechat ohromný dojem, všudypřítomné hnutí hippies jej nemohlo neoslovit svojí touhou po svobodě a lásce i všemi nadějemi. Nenechává se však vtáhnout úplně dovnitř, přece jen je zde sám a z domova se navíc naučil jisté skepsi vůči všem utopickým vizím, a tak zároveň vnímá i jeho prázdnotu, vyprahlost a smutek. Dnes jsou již pro nás dobové snímky spíše zajímavým dokumentem, avšak ještě v roce 1976 měly u nás sílu politického manifestu. Proto byla obdobná autorova výstava uspořádaná v brněnském Domě umění zakázána.

Letošní výstava v Moravské galerii byla opatřena katalogem v českém a německém znění.

Počet návštěvníků: cca 390

Jan Beran – Fotografie

11. 10. – 9. 12. 2001

koncepte: PhDr. Antonín Dufek, Ph.D.

komisař: Mgr. Jiří Pátek

Výstava legendárního brněnského fotografa a jednoho z prvních tvůrců českého amatérského filmu, který se v roce 2001 dožil 88 let, představila kolekci fotografií, sestavenou z autorových prací zastoupených ve sbírce Moravské galerie a dále pracemi zapůjčenými ze soukromé vídeňské sbírky. Jan Beran vstoupil do fotografického dění koncem třicátých let, do povědomí veřejnosti však vešel hlavně svými snímky koncipovanými v duchu poetiky šedesátých let. V díle let třicátých a čtyřicátých se přiřadil k silnému proudu evropské fotografie spjaté s ilustrovanými časopisy, jež usilovala o dokonalost techniky, řemesla a výrazu. Svůj výrazový rejstřík dokázal obohatit o humor, kterým se zařadil na místo jednoho z největších humoristů české fotografie. Výstava byla provázena katalogem.

Počet návštěvníků: cca 1.300

Jindřich Štreit – Mezi námi

12. 12. 2001 – 20. 1. 2002

kurátor: PhDr. Ludmila Horáková

Námětem nejnovějšího dokumentárního fotografického souboru Jindřicha Štreita bylo začlenění handicapovaných spoluobčanů do běžného života. Tři desítky černobílých snímků, pořízených ne v ústavech, ale v domácnostech a na ulici, byly výmluvným svědectvím o tom, že nevidomí, vozíčkáři nebo jinak postižení lidé mohou žít plnohodnotně mezi námi, pokud jim k tomu dáme šanci. Výstava se konala za podpory nadace Český fond umění.

Počet návštěvníků do konce roku 2001: cca 240

Několik výstavních projektů Moravské galerie hostovalo v mimobrněnských výstavních síních. Byly to tyto výstavy:

- **Knižní vazba a papír** (kurátor: PhDr. Hana Karkanová)
 - Praha, květen 2001
 - Kroměříž, červen – červenec 2001
- **Milan Pitlach. Fotografie z anglického deníku 1969-1978** (kurátor: PhDr. Antonín Dufek, Ph.D.)
 - Uherské Hradiště (únor – březen 2001)
 - Boskovice – pod názvem **Milan Pitlach: Let it Bleed. Thema noc variazioni** (červen – červenec 2001)
 - Břeclav (listopad – prosinec 2001)
- **Seifertovy Kralupy a ilustrátor Eduard Milén** – Kralupy nad Vltavou (kurátor: Mgr. ing. Pavel Netopil)

Moravská galerie se úspěšně prezentovala i v zahraničí, a to výstavou

Society Through the Lens 1918-1989 – Vapriikki Museum Centre, Tampere, Finsko (28. 9. 2001 – 1. 1. 2002).

Repríza výstavy Společnost před objektivem 1918-1989, fotografie ze sbírky Moravské galerie v Brně

Podíl na zahraničních výstavách

Laterna magica. Tschechische Fotografie der 20er und 30er Jahre – Rupertinum Salzburg, Rakousko (4. 12. 2000 – 30. 1. 2001)

Laterna magica. Tschechische Fotografie der 20er und 30er Jahre – Städtisches Museum Abteiberg, Mönchengladbach (5. 2. 2001 – 18. 3. 2001)

Now it blooms– Norrköpings Konstmuseum, Norrköping, Švédsko / fotografie Josefa Sudka (3. 5. 2001 – 2. 9. 2001)

Slovenská fotografie / Slovak Photography – Slovenská národní galerie, Bratislava, Slovenská republika (25. 10. 2001 – 18. 2. 2002)

Kromě vlastních výstav se pracovníci MG podíleli odbornou spoluprací při přípravě řady výstav pořádaných jinými galerijními institucemi:

- Bienále grafiky – Okresní muzeum Břeclav (Mgr. ing. Ivo Binder)
- Milivoj Husák – Městské divadlo Brno (Mgr. ing. Ivo Binder)
- Jan Šindler – Městská galerie v Poličce (Mgr. ing. Ivo Binder)
- Jan Steklík a Annegret Heintz – Dům umění Opava (Mgr. ing. Ivo Binder)
- Leonid Ochrymčuk – Galerie Otakara Kubína Boskovice (Mgr. ing. Ivo Binder)
- Leonid Ochrymčuk – Galerie Běhounská Brno (Mgr. ing. Ivo Binder)
- Václav Fiala – Minoritský klášter Opava (Mgr. ing. Ivo Binder)
- Roman Brichcín – Galerie mladých, Brno (Mgr. ing. Ivo Binder)
- Výstava Volksbank (Mgr. ing. Ivo Binder)
- 21. Národní soutěž a výstava amatérské fotografie Svitavy 2001 – Svitavy (PhDr. Antonín Dufek, Ph.D.)
- Ernest a Smělkové – Centrum experimentálního divadla, Brno (PhDr. Antonín Dufek, Ph.D.)
- Leoš Boček – Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně (Mgr. Anna Grossová)
- Tavík František Šimon - Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně (Mgr. Anna Grossová)

- IV. ročník trienále výtvarného symposia Prostor Zlín - Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně (Mgr. Anna Grossová)
- Kurt Gebauer a jeho škola - Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně (Mgr. Anna Grossová)
- Knižní vazby Jana Perůtky, obrazy Ladislava Perůtky – Muzeum Jana Amose Komenského Uherský Brod (PhDr. Hana Karkanová)
- Sen o říši krásy – Obecní dům v Praze (Mgr. ing. Zdeněk Kazlepka)
- Jiří Matějů, Jiří Sobotka – Galerie výtvarného umění v Ostravě (Mgr. ing. Pavel Netopil)
- Ján Lastomírský, David Moješčík - Galerie Langův dům, Frýdek-Místek (Mgr. ing. Pavel Netopil)
- Václav Krůček – Sublimní – Galerie Václava Špály, Praha (Mgr. ing. Pavel Netopil)
- Expozice Technického muzea v Brně (PhDr. Marta Sylvestrová)
- Expozice Muzea komunismu – Praha (PhDr. Marta Sylvestrová)
- Emila Medková, Fotografie – Galerie hlavního města Prahy, Dům U Kamenného zvonu. Praha (PhDr. Antonín Dufek, Ph.D.)
- Fotografie Jaroslava Rösslera – Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze, repríza: Madrid, Španělsko – festival Photo España 2001 (červenec 2001)

NÁVŠTĚVNOST EXPOZIC A VÝSTAV MG

Expozice a výstavy MG navštívilo v roce 2001 celkem 73.371 návštěvníků. Jako návštěvnicky neúspěšnější se ukázaly tyto výstavy:

- Pohled Medúsy (15.463 návštěvníků)
- Melancholie (9. 885 návštěvníků v roce 2001, celkově 10.699)
- Josef Sudek (6.087 návštěvníků)
- Znovu a jinak. Stálá expozice umění 2. poloviny 20. století (5.111 návštěvníků)
- Zdenek Ryr 1900-1940. Elegie avantgardy (4.331 návštěvníků)
- Prométheův oheň (3.990 návštěvníků)
- Fotografie jako umění v Československu 1958-1969 (2.913 návštěvníků)

PŘEDNÁŠKY, KONCERTY, KULTURNĚ-VZDĚLÁVACÍ AKCE

Zpřístupňování výtvarného umění veřejnosti jeho prezentací na výstavách je neodmyslitelné bez doprovodných kulturně-vzdělávacích akcí, ať už se jedná o odborné výklady podávané ve výstavách, nebo o speciální pořady určené zájemcům o výtvarné umění - od těch, kteří nacházejí cestu do galerie jen nahodile, až po ty, jejichž orientace je již hlubší a vyhraněnější. Již při samotné přípravě výstavních projektů proto úzce spolupracují kurátoři výstav s oddělením pro práci s veřejností a od počátku společně hledají cesty, jak výstavy veřejnosti přiblížit. V této snaze oslovit co nejširší spektrum veřejnosti se nechce Moravská galerie zaměřovat jenom na výtvarné umění samotné, jejím přáním je stát se všestranným kulturním centrem, kde by si na své přišli i milovníci dobré hudby, poezie, filmu nebo i divadla. V tomto směru se snaží záměrně rozšiřovat svoji nabídku. Oddělení pro práci s veřejností přitom rozvíjí svou činnost dvěma směry – jednak jako akce pro dospělé, jednak jako pořady určené dětem a mládeži.

Akce pro dospělé

Tradičně velký zájem je u dospělých návštěvníků o odborné výklady ve výstavách a expozicích, poněvadž napomáhají pochopení konkrétního výtvarného díla. Po této stránce se s největší odezvou setkala nová expozice uměleckého řemesla, užitého umění a designu – důvodem je jistě předchozí dlouhotrvající absence výstavy tohoto typu v Brně. Že veřejnost průběh rekonstrukce budovy

Uměleckoprůmyslového muzea pozorně sledovala, dokládá i vysoká účast na prohlídkách budovy ještě před jejím slavnostním otevřením i na Dnu otevřených dveří, který následoval bezprostředně po něm. Kromě těchto výkladů k výstavám pořádá Moravská galerie také speciální přednášky, související obvykle s aktuálním výstavním programem. Kromě akcí, jež se vázaly ještě k výstavám zahájeným už v roce 2000 (Etruskové, Melancholie), se přednášková činnost v letošním roce soustředila do dvou cyklů, první k výstavě Pohled Medúsy (se zaměřením na staré umění) a druhý – nazvaný Hmatová řeč světa – k výstavě Možná sdělení (zde s cílem nastínit možnosti komunikace se zrakově postiženými lidmi). Nejčastějšími zájemci o přednášky se opět v tomto roce ukázali být studenti a důchodci, jedná se zřejmě o skupiny, které tento způsob trávení volného času cíleně vyhledávají a nabídku akcí soustavně sledují. Ukázalo se, že rozhodujícím faktorem, který určuje návštěvnost těchto pořadů, není ani tak intenzita předcházející propagace jako skutečně osobnost přednášejícího a obsahová přitažlivost zvoleného námětu. Po stránce technické přispěje ke zkvalitnění přednáškové činnosti jistě i její soustředění do nově zrestaurovaného přednáškového sálu v budově Uměleckoprůmyslového muzea, který skýtá lepší akustické podmínky i možnosti dobrého sledování vizuální projekce. V roce 2001 bylo pro dospělé uspořádáno 25 přednášek a 15 výkladů v expozicích a na výstavách. Nabídku doplnily 3 projekce filmů, 1 literární pořad a 12 koncertů vážné i populární hudby. Řada z nich je zajišťována ve spolupráci s Jazzovou kavárnou Podobrazy. Koncerty, pořádané v letních měsících, nacházejí příjemné místo konání na nádvoří Místodržitelského paláce. Za zvláštní zmínku stojí jednodenní hudební festival Multikulturní Brno, jehož první ročník se zde uskutečnil v rámci souběžně probíhající stejnojmenné výstavy. Vystoupily v něm brněnské skupiny, jejichž hudba odráží národnostní nebo etnické prvky, zároveň proběhla ochutnávka slovenských, židovských, řeckých, maďarských, arménských a bulharských národních specialit. Do technického zajištění akce byla zapojena i společnost Nový prostor, která se snaží pomoci sociálně slabým spoluobčanům. Festival by měl mít své pokračování i v příštích letech.

PŘEHLED AKCÍ PRO DOSPĚLÉ

Přednášky

Datum	Program	Počet návštěvníků
10. 1.	D. Urbanová: Etruskové, etruština	10
8. 2.	PhDr. ThLic. František Holeček: Melancholie a francouzská revoluce. Xavier de Maistre a jeho Cesta kolem mého pokoje (195)	30
14. 2.	PhDr. Jiří Zemánek: Archetyp letu v umění meziválečné avantgardy	10
21. 2.	Doc. PhDr. Vojtěch Lahoda, CSc.: Oblázky a kotva. Cesta Zdenka Rykra na Rhodos a melancholie historie	25
7. 3.	Pavel Turnovský: Symbolismus melancholie	30
20. 3.	Prof. PhDr. Petr Wittlich: Melancholie Edvarda Muncha	65
22. 3.	Karel Thein: Melancholie a mnohost světů	25
3. 4.	Prof. PhDr. Lubomír Slavíček, CSc.: P. P. Rubens „Malíř knížat a kníže malířů“	80
19. 4.	MUDr. Norbert Holub: Sebeničivá tvořivost	15
9. 5.	Prof. PhDr. Milan Togner: Paolo Pagani – umělci jezerní krajiny	10
16. 5.	Mgr. ing. Zdeněk Kazlepka: Malířské a sochařské modely v renesanci a baroku	15
6. 6.	PhDr. Kateřina Svobodová: Umění 19. století v expozici Pohled Medúsy	10
14. 6.	Prof. Alfred Bader: Potěšení sběratele aneb hon na staré mistry	45
26. 6.	Prof. Thomas DaCosta Kaufmann: Němečtí umělečtí historikové v americkém exilu a Paul Frankl	45

6. 9.	PhDr. Milena Bartlová: Moravská gotika	20
19. 9.	Doc. PhDr. Václav Macek: Dokument mezi fikcí a autenticitou	5
17. 10.	PhDr. Hana Seifertová: Úžas. Pohled malíře Georga Flegela na svět	25
31. 10.	Mgr. Robert Janás: Moravské malířství 19. století. Umělecká rodina Charlemontů	25
7. 11.	Mgr. Viera Jančeková: Neokonstruktivismus ve slovenském výtvarném umění	11
14. 11.	PhDr. Josef Smýkal: Dějiny slepeckého písma	20
14. 11.	PhDr. Petr Peňáz: Hmatový zápis a moderní literatura	5
21. 11.	PhDr. Eliška Fučíková: Umění na dvoře Rudolfa II.	52
28. 11.	PhDr. Josef Smýkal: Klíčové osobnosti slepeckého písma	30
28. 11.	Mgr. Petr Červenka: Hmatové mapy	20
12. 12.	Doc. PhDr. Jan Royt: Ikonografie – příběh obrazu Ukřižovaný Kristus na vinném keři	40

Odborné výklady ve výstavách a expozicích

Datum	Program	Počet návštěvníků
34. 1.	Melancholie – Mgr. Petr Ingerle	30
31. 1.	Melancholie – PhDr. Kaliopi Chamonikola, Pd.D.	30
7. 2.	Melancholie – Mgr. Petr Ingerle	20
28. 2.	Melancholie – PhDr. Kaliopi Chamonikola, Pd.D.	17
8. 3.	Melancholie – PhDr. Kaliopi Chamonikola, Pd.D.	20
14. 3.	Melancholie – PhDr. Kaliopi Chamonikola, Pd.D.	20
18. 4.	Zdenek Rykr. Elegie avantgardy – Mgr. Petr Ingerle	6
25. 4.	Pohled Medúsy - Mgr. Zora Wörgötter	30
23. 5.	Pohled Medúsy - Mgr. Zora Wörgötter	5
30. 5.	Pohled Medúsy - Mgr. Zora Wörgötter	8
22. 11.	Josef Sudek – PhDr. Antonín Dufek, Ph.D.	35
29. 11.	Než se otevře ... - prohlídky budovy Uměleckoprůmyslového muzea s výkladem	90
6. 12.	Než se otevře ... - prohlídky budovy Uměleckoprůmyslového muzea s výkladem	38
15. 12.	Den otevřených dveří - prohlídky budovy Uměleckoprůmyslového muzea s výkladem	190
17. 12.	Místo paměti, prostor orientace. Expozice uměleckého řemesla, užitého umění a designu v proměnách historie	35
19. 12.	Místo paměti, prostor orientace. Expozice uměleckého řemesla, užitého umění a designu v proměnách historie	50

Filmové projekce

Datum	Program	Počet návštěvníků
10. 10.	Výběr krátkometrážních filmů Jana Berana (Mgr. Jiří Pátek)	70
23. 10.	Výběr krátkometrážních filmů Jana Berana (Mgr. Jiří Pátek)	10
25. 11.	Hukvaldské studánky	4

Koncerty připravované MG

Datum	Program	Počet návštěvníků
31. 8.	Zapomenuté hvězdy brněnského bigbeatového nebe 60. let – Jiří Donné	80
26. 9.	Mária Zádori, Borbála Dobozy – koncert staré maďarské hudby	40
12. 12.	Kaláka	70
18. 12.	Tibet	80

Koncerty pořádané ve spolupráci s Jazzovou kavárnou Podobrazy (počet návštěvníků odhadován)

Datum	Program	Počet návštěvníků
3. 5.	Boo, Tara Fuki, Gulo čar, Loli ruža, Prometheus	470
23. 5.	Švihadlo	270
25. 5.	Pavel Fajt	120
30. 5.	Fru fru Serious, Chorchestr, DRNN	200
1. 6.	The Glass Onion	300
7. 6.	Jan Spálený & ASPM	150
13. 6.	- 123 minut	300
27. 6.	Vltava	350

Kromě toho byl uspořádán 1 literární pořad (Textové performance Josefa Daňka nazvané Bazarem marnost) a řada společenských akcí – 27 vernisáží, 1 derniéra výstavy a Společenský večer Moravské galerie, který se v letošním roce konal v reprezentativních prostorách nově otevřené budovy Uměleckoprůmyslového muzea a vyvolal u veřejnosti nebývalý zájem.

Akce pro děti a mládež

Práci s dětmi a mládeží coby se skupinou perspektivních zájemců o výtvarné umění věnuje Moravská galerie tradičně velkou pozornost. Největší část dětí přichází do galerie ve školních výpravách. Poměrně dobře propracovaná síť kontaktů se školami, které pravidelně informujeme o naší nabídce doplňkové výuky, se již vyvinula v některých případech v pravidelnou spolupráci, a to do té míry, že je někdy obtížné uspokojit všechny zájemce. Mezi pedagogy výtvarné výchovy jsou tradičně oceňovány zejména prohlídky výstav a expozic s odborným výkladem, který názorně doplňuje znalosti, jež děti už předtím získaly ve školní výuce. Naší snahou je poskytnout dětem nejen „ukázky“ uměleckých děl, popřípadě průvodní slovo k nim, nýbrž vést je k pochopení umění a k aktivnímu vztahu vůči němu a k tvořivosti vůbec. V roce 2001 bylo vytvořeno 9 typů výtvarných animací a speciálních programů pro školy, 5 z nich byl opatřeno pracovními listy. Do budoucna by bylo naším přáním zapojit do akcí více i učitele, doprovázející školní výpravy, aby nebyli v doslovném slova smyslu „pedagogickým dozorem“, který našim lektorkám předá slovo, nýbrž aby sami aktivněji napomáhali propojení vědomostí již získaných ve škole s podněty nabízenými v galerii.

Oblibu si získaly i doprovodné a sobotní pořady Dětského ateliéru, v roce 2001 se jich uskutečnilo 9. Umělecká díla se zde účastníkům stávají inspirací pro vlastní tvorbu. Specialitou Moravské galerie jsou letní výtvarné kurzy – týdenní prázdninová soustředění, na nichž mají děti příležitost společně se zamýšlet nad možnostmi výtvarné tvorby, navštívit ateliér některého z umělců, působících v blízkém okolí, a samozřejmě pokusit se o vlastní ztvárnění společně sdíleného námětu. Nechybí ani výlety do

přírody. Těchto akcí se může zúčastnit vždy jen nevelký počet dětí, takže mají prostor k navázání osobních přátelství a mohou tak příjemně prožít část prázdnin. Práce, které jsou výsledkem kurzů, bývají vystaveny. V loňském roce byly uspořádány dva letní kurzy, jeden proběhl v Brně s tématickým zaměřením označeným jako Objekt v objektu, a předznamenával výstavu Objekt/Objekt, jejíž uvedení bylo plánováno na začátek roku 2002. Pro druhý kurz se podařilo navázat spolupráci s galerií Sýpka. Děti mohly strávit týden v pěkném prostředí Vlkova a Osové Bitýšky. Také tento projekt byl předehrou k připravované výstavě nesoucí název Krajina, světlo, zvuk, stejně jako dětský kurz. Podobně jako v minulých letech i v roce 2001 byly připraveny speciální instalace přímo ve výstavách určených dětem. Byly to dva programy nazvané Speculare - dívej se a zpytuj I a II. První z těchto výstav (jejich název byl vypůjčen z Komenského Labyrintu světa a ráje srdce) doplňovala i kniha s doprovodnými texty pro děti i jejich rodiče a zvláštní krabička překvapení jako pozornost pro dětské návštěvníky. Vydávání doprovodných tiskovin přikládáme velký význam, protože napomáhá k zatraktivnění i větší názornosti našich akcí. I když se jedná o rozsahem drobné publikace, jejich finanční nákladnost přesahuje možnosti Moravské galerie, proto pro tuto část naší práce hledáme grantovou podporu. V tomto směru se naše projekty setkaly s pochopením u Open Society Fund.

PŘEHLED AKCÍ PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Odborné výklady ve výstavách a expozicích

Počet pořadů	Program	Počet návštěvníků
13	Melancholie – Místodržitelství palác – Mgr. Eva Strouhalová, Mgr. Yvona Ferencová	228
9	Melancholie – Pražákův palác - Mgr. Eva Strouhalová	225
5	Zdenek Rykr – Elegie avantgardy - Mgr. Eva Strouhalová, Mgr. Yvona Ferencová	85
27	Pohled Medúsy – Bc. Markéta Filipová, Bc. Markéta Nečasová	826
4	Znovu a jinak. Umění 2. poloviny 20. století – Mgr. Eva Strouhalová	150
8	Prométheův oheň - Mgr. Eva Strouhalová	166
5	Josef Sudek - Mgr. Eva Strouhalová	107
25	Možná sdělení - Mgr. Yvona Ferencová	78

Doplňková výuka

Počet pořadů	Program	Počet návštěvníků
40	Melancholie – Mgr. Yvona Ferencová	535
14	Mluvící obrazy - Mgr. Yvona Ferencová	291
15	Tužby a úniky – Mgr. Eva Strouhalová	289
65	Gotika – Mgr. Hedvika Chmelíčková	741
4	Gotický deskový obraz - Mgr. Yvona Ferencová	60
3	Gotika a baroko ve sbírkách MG – Mgr. Hedvika Chmelíčková	129
12	Mistři moravského baroka – Mgr. Hedvika Chmelíčková	181
11	Baroko - Mgr. Yvona Ferencová	198
50	Čokoládový svět Zdenka Rykra – Mgr. Eva Strouhalová	803
14	Horečka experimentu – Mgr. Yvona Ferencová	239
11	Don Quijot Otto Gutfreunda – Mgr. Eva Strouhalová	211

Dětský ateliér

Datum	Program	Počet návštěvníků
20. 1.	Tužby a úniky (Melancholie) – Mgr. Eva Strouhalová	14
24. 2.	Čokoládový svět Zdenka Rykra – Mgr. Eva Strouhalová	16
7. 4.	Horečka experimentu (Zdenek Rykr) – Mgr. Yvona Ferencová	15
21. 4.	Hlava Medúsy – Mgr. Hedvika Chmelíčková	10
19. 5.	Okamžiky (Joža Úprka) – Mgr. Eva Strouhalová	15
15. 9.	Jako ... - Mgr. Eva Strouhalová	20
13. 10.	Co by se nám líbilo v muzeu – Mgr. Hedvika Chmelíčková	12
10. 11.	Pět smyslů – Mgr. Yvona Ferencová	14
15. 12.	Světélkování – Mgr. Eva Strouhalová	20

Letní výtvarné kurzy

Datum	Program	Počet účastníků
1. – 7. 7.	Krajina, světlo, zvuk – Mgr. Yvona Ferencová	15
16. – 20. 7.	Objekt v objektu – Mgr. Eva Strouhalová	22

Instalace dětských prací

Datum	Program	Počet návštěvníků
13. 6. – 26. 8.	Speculare – dívej se a zpytuj (v rámci výstavy Pohled Medúsy) – Mgr. Yvona Ferencová	2.624
20. 7. – 15. 8.	Objekt v objektu – Mgr. Eva Strouhalová	90
6. 12. – 3. 2002	Speculare – dívej se a zpytuj (v rámci výstavy Pohled Medúsy) – Mgr. Yvona Ferencová	612

Pořady pro děti a mládež v roce 2001 navštívilo 9.041 návštěvníků, akcí pro dospělé (nepočítáme-li vernisáže a Společenský večer MG) se zúčastnilo 26.231 návštěvníků, celkově tedy akce pro veřejnost zaznamenaly zájem 35.272 zúčastněných návštěvníků, což je v této oblasti nepochybně výrazným úspěchem.

SLUŽBY VEŘEJNOSTI

Knihovna Moravské galerie

Už od svého založení v roce 1873 kladlo Uměleckoprůmyslové muzeum velký důraz na budování kvalitního fondu uměnovědné literatury. Velkoryse pojatá knihovna přístupná široké veřejnosti se stala základem dnešní knihovny Moravské galerie. Z prostorových důvodů je nyní umístěna ve 3. poschodí Pražákova paláce a je v provozu po celý pracovní týden. Nabízí solidní výběr odborné literatury se zaměřením na české a světové výtvarné umění a je hojně navštěvována nejen studenty, ale obecně

zájemci o problematiku výtvarného umění. Knižní fond zahrnoval v roce 2001 120.038 knižních jednotek. V roce 2001 bylo v knihovně zaregistrováno 653 čtenářů, počet čtenářských návštěv dosáhl 10.995, uskutečnilo se 52.904 prezenčních i absenčních zápůjček. Knižní přírůstky činily 909 svazků, z toho nákupem bylo získáno 386 titulů, darem 233, výměnou pak 290. Probíhající jmenná katalogizace knih obsáhla 1.286 titulů (zaneseno do programu Tinlib), z toho 834 titulů činily knižní přírůstky, k rekatalogizaci došlo u 73 titulů živého fondu a 379 titulů příruční knihovny. Jmenná katalogizace časopisů proběhla u 64 titulů a 10 separátů, přípisy jednotlivých ročníků svázaných časopisů se týkaly 87 přírůstkových čísel. Předmětná katalogizace včetně rekatalogizace zahrnula 1.105 hesel, v rámci analytického popisu článků bylo zpracováno 337 našich i zahraničních periodik a vyhotoveno 653 analytických záznamů. Jedním z nejdůležitějších úkolů knihovny je budování její komplexní informační soustavy. Bylo přistoupeno k přípravě na katalogizaci článků v systému T series, který představuje síťovou podobu systému Tinlib. Zahájení předpokládané spolupráce s Národní knihovnou ČR si vyžádalo soustavné doplňování katalogizačních záznamů o údaje MTD. Celkový počet záznamů v počítačovém zpracování dosáhl k 31. 12. 2001 7.338 titulů (jedná se o knihy a katalogy, nejsou zde započítána periodika, vícesvazkové práce a ročenky).

Významný podíl na ziscích knihovny MG představovala výměna katalogů a tiskovin s galerijními institucemi u nás i v zahraničí. Do zahraničí bylo odesláno 555 publikací v hodnotě 92.664 Kč, určených pro 67 institucí, do tuzemska směřovalo 113 publikací v hodnotě 12.018 Kč pro 23 institucí. Celkově tedy bylo obesláno 90 institucí 698 publikacemi, jejichž hodnota dosáhla výše 104.682 Kč. Výměnou za odeslané publikace získala MG katalogy a tiskoviny ze 67 institucí zahraničních (328 titulů v hodnotě 168.839 Kč) a 23 institucí z ČR (281 titulů, odpovídajícím hodnotě 19.613 Kč), celkově tedy 495 ks přírůstků v hodnotě 208.065 Kč od 90 institucí.

Kavárna a prodejna Uměleckoprůmyslového muzea

K pohodě návštěvníků se snaží přispět i galerijní kavárna v budově Uměleckoprůmyslového muzea. Kromě klidného posezení a malého občerstvení nabízí i řadu periodik a publikací o výtvarném umění jak formou čítárny, tak s možností nákupu.

Galerijní prodejna u Theophila Hansena

Zájemcům o výtvarné umění slouží od roku 1999 galerijní prodejna, nesoucí ve svém názvu jméno dánského architekta, jenž byl autorem projektu Pražákova paláce, Theophila Hansena. Právě ve vstupních prostorách této budovy předkládáme návštěvníkům výběr publikací o výtvarném umění, historii, filozofii, kompaktní disky z oblasti vážné hudby, videokazety, plakáty, reprodukce, pohlednice i drobné umělecké předměty z tvorby současných výtvarných umělců.

Jazzová kavárna Podobrazy

Jazzová kavárna Podobrazy v budově Místodržitelského paláce poskytuje návštěvníkům nejen příjemné prostředí k odpočinku a občerstvení, ale i vlastní nabídku komorních uměleckých aktivit. Zde je samozřejmě prostor spíše pro odlehčenější žánry, ať už jde o autorské výstavy, koncerty či diskusní kluby. Za zmínku stojí kupříkladu cyklus JIN-Ě, který byl věnován tvorbě žen ve výtvarném umění a měl být pokusem o hledání odpovědí na otázky po existenci ženského umění. Realizace projektu byla dílem Kláry Kubíčkové. Moravská galerie využívá služeb kavárny i při společenských příležitostech a spolupracuje s ní při přípravě filmových projekcí a koncertů.

Společnost přátel Moravské galerie v Brně

K hlubšímu zapojení zájemců o výtvarné umění do aktivit Moravské galerie byla v roce 1998 založena Společnost přátel Moravské galerie. Její činnost je zaměřena na pořádání tvůrčích i teoretických symposií o výtvarném umění, studijních zájezdů, výstav a jiných akcí. Členům jsou pravidelně zasílány informační materiály o dění v galerii, pozvánky na aktuální výstavy, přednášky a kulturní akce. Mají nárok na volný vstup do všech výstavních prostor Moravské galerie, zvýhodněné vstupné na vzdělávací pořady i slevy na nákup katalogů a publikací. V roce 2000 Společnost poprvé udělila cenu Michala Ranného, která je určena k podpoře tvůrčího snažení umělců a zároveň je připomínkou významné osobnosti českého výtvarného umění 60. a 70. let 20. století – Michala Ranného. Prvním laureátem této ceny, která bude udělována vždy jednou za dva roky, se stal Dalibor Chatrný. Společnost podporuje některé tvůrčí aktivity Moravské galerie, v roce 2001 to byl především letní výtvarný kurz Objekt v objektu. Další významnou akcí Společnosti je projekt Brněnský plenér. Sochařské sympozium, vzniklé původně z iniciativy občanů Bystrce v roce 1998, už ve svém prvním ročníku obohatilo zajímavým způsobem rekreační oblast v okolí brněnské přehrady. K dosavadním pořadatelům, kterými bylo Město Brno a městská část Brno-Bystrc, se v následujícím roce připojila i Společnost přátel Moravské galerie. Brněnský plenér 2000 nabyl podoby bienále s mezinárodní účastí (zastoupeni jsou umělci z české republiky, Slovenska a Rakouska). Akce si u veřejnosti získala zasloužený ohlas, návštěvníci mohli být v průběhu sympozia v přímém kontaktu s umělci a diskutovat s nimi o jejich záměrech. Brněnská přehrada jako oblíbené rekreační a výletní místo Brňanů tím získala ještě nový kulturní rozměr ze spojení uměleckých děl zasazených do parkové úpravy. Další ročník Brněnského plenéru je nyní připravován na léto 2002. Do budoucna má Společnost přátel Moravské galerie v úmyslu věnovat se aktuálním problémům, které se objevují souběžně s rozvíjející se demokratizací celé naší společnosti. Jedním z takových námětů ke zpracování je kupříkladu působení různých náboženských sekt, jemuž jsou dnes zejména mladí lidé vystaveni dosti intenzivně.

Propagace

Odezva výstavní činnosti a jiných aktivit galerie u veřejnosti by nebyla myslitelná bez kvalitní propagační práce. Osvědčila se již několik let pěstovaná spolupráce s veřejnoprávními sdělovacími prostředky, zejména Český rozhlas Brno přináší pravidelně informace o nejdůležitějších výstavních počinech naší galerie. Většina našich výstav je provázena tiskovými konferencemi, na něž jsou zváni redaktoři kulturních rubrik našich nejvýznamnějších periodik. V roce 2001 byla tato spolupráce rozšířena o kontakty s některými dalšími týdeníky a společenskými časopisy celorepublikového významu (Elle, Xantipa, víkendová příloha Hospodářských novin). Pro podporu projektů věnovaných dětem bylo uzavřeno mediální partnerství s Lidovými novinami. Důležité je také, že se zvýšila grafická úroveň tiskových zpráv, přičemž obrazové materiály jsou novinářům předávány přímo na CD nosičích. Aby se zvýšila informovanost novinářů o aktuálním dění v Moravské galerii, byl pro ně v rámci internetu vytvořen vlastní press servis. Zájemci o kulturní dění v Brně si již zvykli sledovat měsíčně vydávané programy Moravské galerie, u významnějších výstavních projektů přistupujeme také k propagaci formou plakátů na veřejných výlepových plochách nebo letáčků umístěvaných uvnitř prostředků hromadné městské dopravy. Prezentace na internetu dostala novou modernější podobu, přičemž webové stránky jsou dvakrát měsíčně obnovovány. Skutečnosti, jak mocným se ukazuje vnímání informací předkládaných na elektronických nosičích, chceme využít v našem projektu Mikrogalerie. Účinnějšímu zakotvení naší instituce v obecném vědomí by měl pomoci nový jednotný vizuální styl Moravské galerie, o kterém jsme se již zmiňovali. Co se týká speciálně propagace Uměleckoprůmyslového muzea, byl pro ni vytvořen zvláštní mediaplán. Novinkou roku 2001 je navázání užší spolupráce se Státní filharmonií Brno, která přinese řadu zvýhodnění zájemcům výtvarného umění i hudby. Pozornost věnujeme také

pěstování našich vztahů se sponzory a reklamními partnery. Jen díky jejich podpoře se podařilo uskutečnit řadu našich projektů ve výsledné podobě.

Agenda povolování vývozu uměleckých předmětů do zahraničí

Agenda povolování vývozu uměleckých předmětů do zahraničí podle zákona 71/94 Sb. představuje významnou položku v rámci komplexních služeb pro veřejnost. V Moravské galerii ji v roce 2001 zajišťovali pověřeni odborní pracovníci – PhDr. Kateřina Svobodová a PhDr. Eliška Lysková, kterou posléze vystřídal PhDr. Miroslav Ambroz. Bylo vydáno celkem 533 osvědčení k vývozu.

Fotografický ateliér

Potřebám Moravské galerie, ale také zájemcům z řad veřejnosti poskytuje své služby fotografický ateliér Moravské galerie, v němž působí Andrea Velnerová a Michaela Dvořáková. V roce 2001 bylo v tomto ateliéru zhotoveno 9.180 fotografických záběrů (velkoformátové reprodukce volného a užitého umění, kompletní dokumentace výstav, reportážní dokumentace akcí Moravské galerie), 8.200 diapozitivů a fotografií a 6 videozáznamů, z nichž vyzdvihnout můžeme zejména soustavnou dokumentaci zachycující stav budovy Uměleckoprůmyslového muzea před nastěhováním. Pro potřeby mikrogalerie, webových stránek i pro publikační činnost galerie se náš ateliér věnoval i scanování tištěných materiálů. V roce 2001 bylo uděleno reprodukční právo na 356 vyobrazení klientům z České republiky a dalších 66 do zahraničí.

VĚDECKOVÝZKUMNÁ ČINNOST

Z největší části navazuje na výzkumné úkoly související s institucionálním grantem přiděleným Moravské galerii v Brně Ministerstvem kultury ČR pro období 2000–2004 (MKOF25CEZ001). Předmětem výzkumu jsou předměty cizí provenience jak ve sbírkách organizace, tak i v dalších muzejních a galerijních regionálních sbírkách ve sféře působnosti Moravské galerie. Řešení výzkumného záměru je rozděleno do několika dílčích tematických celků a zahrnuje heuristiku, studium pramenů, restaurátorský průzkum děl, srovnávací analýzu, zpracování a prezentaci výsledků. Výsledky jednotlivých etap budou prezentovány dle časového rozvrhu formou dílčích specializovaných studií, syntetických monografií a tematických výstav, na řešení úkolu se podílí početný kolektiv odborných pracovníků MG.. Jedná se o následující tematické projekty: Rakouské malířství 19. století v moravských sbírkách, Rakouská secese a moderna, Vídeňské stříbro, Nizozemské malířství a nábytek 17. století, Benátská kresba 16. – 18. stol. v českých a moravskoslezských sbírkách, Atelier Petra Fiedlera (fotografie), Rakouské, německé a nizozemské středověké umění v moravských sbírkách.

V roce 2000 byl uzavřen dvouletý grant RK99PO3OMG027 Český šperk 1950-2000 řešitelky PhDr. Aleny Křížové, PhD., který se zabýval výzkumem a zpracováním sbírkových fondů českých muzeí a jejich vyhodnocením.

Od r. 2000 dále probíhají rozsáhlé výzkumné práce na projektu Morava v baroku, jehož dílčí výsledky budou představeny výstavou ve francouzském Rennes v rámci projektu České kulturní sezóny ve Francii v roce 2002. Současně probíhá komplexní výzkum výtvarné tvorby významné s Brnem spjaté umělecké osobnosti Antonína Procházky, ve stadiu rozpracování se nachází projekt Český filmový plakát a problém „Světlo“ v českém výtvarném umění. Tato témata by měla být v následujícím roce završena zevrubnými výstavami a odbornými monografiemi a katalogy.

Výsledky bádání v rámci institucionálního grantu začaly být veřejnosti postupně předkládány už v průběhu roku 2001. Do své závěrečné fáze vstoupilo studium rakouského malířství 19. století v moravských sbírkách, na němž pracovala zejména PhDr. Kateřina Svobodová za úzké spolupráce s odbornými pracovníky Státního památkového ústavu v Brně. Byl dokončen průzkum sbírkových fondů státních hradů a zámků na Moravě, souběžně s tím probíhal důkladný restaurátorský průzkum a fotodokumentace. Výsledný soupis obrazů rakouských autorů zastoupených v moravských sbírkách obsahuje 796 katalogových čísel, přičemž v průběhu takto široce pojatého srovnávacího studia mohla být některá díla autorsky určena nebo alespoň připsána. Výsledkem práce byla výstava Rakouské malířství 19. století v moravských sbírkách, na níž byla představena zhruba jedna desetina celého sledovaného souboru, a to jak ze sbírek Moravské galerie, tak z kolekcí jiných galerií, muzeí i zámků. Zjištěné poznatky byly zveřejněny v odborné publikaci, která výstavu doprovázela a obsahovala i kompletní soupis obrazů rakouského okruhu.

Dalším výstupem celého výzkumného projektu byly dvě výstavy kreseb italského původu, které se uskutečnily v Kabinetu kresby a grafiky v rámci výstavy Pohled Medúsy, a to výstava Disegno colorito a jeho přijímání v zaalpské renesanční a barokní kresbě a Severoitalská kresba mezi Janovem a Milánem. Obě byly dílem Mgr. ing. Zdeňka Kazlepky. I těmto výstavám předcházelo rozsáhlé heuristické studium spojené s restaurátorským průzkumem a důkladnou fotodokumentací. Zvláštní pozornost byla věnována dílu Palmy il Giovane a malířů-manýristů z jeho okruhu. Úspěchem je zejména identifikace dalších kreseb benátské provenience. Dílčím výsledkem studia nizozemského malířství 16. – 18. století, jemuž se dlouhodobě věnuje Mgr. Zora Wörgötter, byl příspěvek publikovaný v Bulletinu MG pod názvem Sbíрка starého umění Moravské galerie v Brně – Zpráva o přírůstcích nizozemského malířství 1997-2001. Obdobného charakteru je i článek PhDr. Antonína Dufka Ph.D., nazvaný Franz Fiedler – mezi avantgardou a tradicí, publikovaný tamtéž. S dalšími výsledky výzkumu bude mít veřejnost možnost se seznámit prostřednictvím výstav a odborných monografických studií, plánovaných na příští etapy.

Kromě toho se někteří odborní pracovníci Moravské galerie zapojili do dalších výzkumných projektů, k nimž se vázala grantová a stipendijní podpora:

Baderovo stipendium pro výzkum malířství 17. století – Mgr. Zora Wörgötter

Grant Českého fondu výtvarných umění pro výstavu Český filmový plakát — PhDr. Marta Sylvestrová

Grant Českého fondu výtvarných umění pro výstavu Světlo – Mgr. ing. Pavel Netopil, Mgr. Petr Ingerle

PUBLIKAČNÍ ČINNOST MORAVSKÉ GALERIE

Publikační činnost je určitou vizitkou každé galerie. Tradičním periodikem Moravské galerie je Bulletin MG, který v roce 2001 dosáhl již svého 57. čísla. Z původně skromných zpravodajů se postupem doby vypracoval v reprezentativní sborník s bohatým obrazovým doprovodem vydávaný jedenkrát ročně. Kromě toho se snažíme doplnit vlastní doprovodnou tiskovinou i každou z pořádaných výstav, tak aby si návštěvník mohl přenést část svých dojmů z výstavy domů a popřípadě mohl ještě zde načerpat vysvětlující informace, na něž mu přímo ve výstavě nezbýval dostatek času a klidu. Rozsah a provedení jednotlivých publikací závisí samozřejmě na významu uváděné výstavy, svou roli však hrají i faktory ekonomické. U drobnějších výstavních počínů tedy dáváme přednost jednodušším katalogovým listům, které se omezují na uvedení stručných biografických údajů prezentovaného autora, přehled jeho dosavadní výstavní činnosti a charakteristiku jeho tvorby s připojením jejích typických ukázek. Zásadní výstavní projekty se ovšem snažíme opatřovat náročnějšími a obsáhlejšími katalogy, které usilují o hlubší analýzu sledované problematiky včetně jejího začlenění do širších dobových či tématických souvislostí. Příležitostnými publikacemi jsou pak sborníky, přetiskující příspěvky přednesené na

symposiích pořádaných Moravskou galerií. Jejich realizace se nutně opožďuje za termínem konání příslušných akcí a tento skluz je někdy větší, než bychom si přáli. To však nic neubírá na jejich obsahové úrovni.

Katalogy a periodika vydané Moravskou galerií v roce 2001

Bulletin Moravské galerie č. 57

(ISBN-80-7027-113-2)

57. ročník Bulletinu vydala Moravská galerie za podpory Statutárního města Brna. Přináší ohlédnutí za řadou výstav, které se uskutečnily v Moravské galerii v uplynulém období, nechybí ani nové poznatky, jež jsou výsledkem soustavného vědeckého výzkumu prováděného galerií, klade si však za cíl sledovat umění v rozsáhlejší rámci včetně teoretických úvah či pohledů do zahraničí.

Odborná redakce: PhDr. Alena Krkošková. 209 str.

Sborník symposia Podzim středověku

Vyhraňování geografických teritorií, městská kultura a procesy vzniku lokálních uměleckých škol ve střední Evropě v 15. století

(ISBN- 80-7027-108-6)

Sborník přinesl soubor příspěvků přednesených na mezinárodním sympoziu konaném v rámci výstavního projektu „Od gotiky k renesanci“ (14. 10. 1999-12. 3. 2000). Sympozium se konalo na samotný závěr výstavy ve dnech 24. – 25. 2. 2000 v Místodržitelském paláci v Brně a tématicky bylo zaměřeno na umění a hmotnou kulturu Moravy a Slezska v závěrečné fázi středověku a na počátku novověku. Vystoupila zde řada odborníků, zabývajících se pozdně gotickým a raně renesančním uměním, a to nejen z České republiky, ale i ze zahraničí.

Rozsah – 198 str.

Michal Škoda – Vymezení

(ISBN-80-7027-107-8)

Katalog výstavy Michala Škody vydala v česko-anglickém znění Moravská galerie ve spolupráci s Galerii Klatovy-Klenová.

Autor textu: Jiří Valoch, nestr.

Fotografie jako umění 1959-1968

Z fotografické sbírky Moravské galerie

(ISBN-80-7027-109-4)

Katalog stejnojmenné výstavy, v němž nechybí bohatý fotografický doprovod.

Autor textu: Antonín Dufek. 91 str. + fotografická příloha

Josef Sudek – Fotografie 1940-1970

Z fotografické sbírky Moravské galerie

(ISBN-80-7027-110-8)

Katalog ke stejnojmenné výstavě. I zde byly hojně zastoupeny ukázky prací vynikajícího fotografa.

Autor textu: Antonín Dufek, 64 str.

Možná sdělení

(ISBN-80-7027-111-6)

Katalog výstavy, která byla pokusem vyjít vstříc nevidomým a slabozrakým zájemcům o výtvarné umění, vyšel nejen v běžné podobě, ale také v Braillově písmu, doprovázen CD nahrávkou, na níž hovoří autoři výtvarných prací zastoupených na výstavě.

Autorky textu: Hana Petlachová, Yvona Ferencová, nestr.

Kniha byla oceněna v soutěži Nejkrásnější česká kniha roku 2001, a to hned ve dvou kategoriích. Získala jednak 1. místo spojené s Cenou ministra kultury v kategorii Učebnice pro školy všech stupňů a ostatní didaktické pomůcky a zároveň jí byla udělena i cena za typografii pro autora grafické úpravy Petra Babáka.

Jan Beran – Fotografie

(ISBN–80–7027–112-4)

Katalog stejnojmenné výstavy vyšel v česko-německém znění.

Autoři textů: Antonín Dufek, Jiří Pátek, 70 str.

Rakouské malířství 19. století v moravských sbírkách

(ISBN–80–7027–093-4)

Publikace byla výsledkem několikaletého výzkumu uměleckých děl autorů tzv. vídeňské školy, dnes uložených v nejrůznějších moravských sbírkách. Kromě odborných studií věnovaných této problematice přinesla i soupis všech dosud známých malířských prací rakouské provenience v jižní části historické Moravy. Autoři textů: Kateřina Svobodová, Jana Svobodová, Marta Sedláková, Karel Holešovský, 247 str.

Doprovodné a informační tiskoviny Moravské galerie:

Měsíční programy výstav, doprovodných akcí a kulturních pořadů Moravské galerie v Brně: 11 čísel během roku a jeden rámcový program celoroční

Katalogové listy k výstavám: Místo paměti, prostor orientace, Prométheův oheň, Ivan Chatrný, Pohled Medúsy, Severoitalská kresba mezi Janovem a Milánem, Místo činu, Vztahové realizace. Jan Wojnar, Ladislav Jezbera – Odeurs, Veronika Holcová: „Ruční práce“, Vila Pomponěk, Zdání věcí, Kousky mě – kousky N. Y. C. – Veronika Bromová, Robert Silverio, Heinz Cibulka – Ze sousedovy zahrady, Milan Pitlach.

Pozvánky na zahájení výstav, informační skládačky, pracovní listy pro dětský ateliér, plakáty na výstavy a koncerty.

PŘEHLED PUBLIKAČNÍ ČINNOSTI ODBORNÝCH PRACOVNÍKŮ MORAVSKÉ GALERIE

(knihy, studie, texty katalogů výstav, články v odborném tisku)

PhDr. Miroslav AMBROZ

Vojta Dukát: A Slice of Time, Stroom pro Gemeente Museum Den Haag, 2001

Mgr. ing. Ivo BINDER

Otmar Oliva, in: In memoriam Radek Brož, Dioecesanmuseum Regensburg, Kataloge und Schriften, Band 25, s. 18-20

Plenér 2000, katalog výstavy, Společnost přátel Moravské galerie ve spolupráci s Magistrátem města Brna a městskou částí Brno-Bystrc, Brno 2001

R. Brichcín, in: Ateliér, 2001, č. 16-17, s. 5

Radek Brož, in: In memoriam Radek Brož, Dioecesanmuseum Regensburg, Kataloge und Schriften, Band 25, s. 37-40

PhDr. Antonín DUFEK, Ph.D.

By 1918: Paths from/to Vienna. Julie Jirečková, in: Sborník symposia Photography and Recherche in Austria – Vienna. The door to the Eastern Europe, pořádaného European Society for the History of Photography, Rakouská národní knihovna Vídeň 20. – 22. 6. 2001, v tisku
Dějiny českého výtvarného umění 1780-1890 (III/1, 2), Praha 2001, kapitoly:
Počátky fotografie. Čechy 1840-1860, III/1, s. 409-419,
Počátky fotografie. Morava 1840-1860, III/2, s. 49-52,
Fotografie ve věku vizitkománie a živých obrazů. Čechy 1860-1890, III/2, s. 240-252
Fotografie pro každého. Morava 1860-1890, III/2, s. 304-310
Spoluautoři publikace: Naděžda Blažíčková-Horová, Jarmila Brožová, Mojmir Horyna, Jaroslav Kačer, Jiří Kroupa, Helena Lorenzová, Taťána Patrasová, Eva Petrová, Roman Prah, Věra Ptáčková, Jitka Sedlářová, Markéta Theinhardtová, Jindřich Vybíral, Petr Wittlich, Pavel Zatloukal.
21. národní soutěž a výstava amatérské fotografie Svitavy 2001, katalog výstavy, Svitavy 2001
Fotografie jako umění v Československu 1959-1968. Z fotografické sbírky Moravské galerie, katalog výstavy, MG 2001
Franz Fiedler – mezi avantgardou a tradicí, in: Bulletin MG, 2001, č. 57, s.73-74
Jan Beran – Fotografie, katalog výstavy, MG 2001, spoluautor Jiří Pátek
Josef Sudek – Fotografie 1940-1970. Z fotografické sbírky Moravské galerie, katalog výstavy, MG 2001
Michal Drobný - Zahrada srdce, katalogový list výstavy, MG 2001
Milan Pittlach. Z anglického deníku 1969-1978, katalogový list výstavy, MG ve spolupráci s Galerií Slovákého muzea v Uherském Hradišti 2001
Robert Silverio, katalogový list výstavy, MG 2001
Sdělný a výstižný obraz doby (Fotografie Jana Berana), in: Host XVII, 2001, č. 8, s. 43-44
Sociálně dokumentární fotografie a naše společnost, in: Společensky zaujatá fotografia I, Zborník sympózia, Galéria F. Banská Bystrica 1980, s. 8-10. Přetisk: Listy o fotografii II, 2001, s. 38-40
Society Through the Lens 1918-1989, katalog výstavy, Museum Centre – Vapriikki Tampere 2001
Štreitova poetika plná zajímavých lidí, in: Moravskoslezský deník 19. 12. 2001, s. 12
U nás /In our Country 1968-1990, in: Pavel Štecha: U nás / In our country: 1968-1990, J. Bárta, Lomnice nad Popelkou 2001, spoluautor: Ivan Hoffmann

Mgr. Yvona FERENCOVÁ

Možná sdělení, katalogový list výstavy, MG 2001, spoluautorka: Mgr. Hana Petlachová

Mgr. Anna GROSSOVÁ

Jana Jurášková, in: Prostor Zlín, VIII., 2000, č. 4-6, s. 46-47
Leoš Boček, katalog výstavy Státní galerie ve Zlíně, Zlín 2001, nestr.
Několik poznámek k dílu Josefa Winterhaldera ml., in: Bulletin MG, 2001, č. 57, s. 135-139
Restaurované obrazy ze sbírek Státní galerie ve Zlíně, 2. část, in: Prostor Zlín, VIII., 2000, č. 4-6, s. 31-34
Tavík František Šimon, katalog výstavy Státní galerie ve Zlíně, Zlín 2001, nestr.

PhDr. Kaliopi CHAMONIKOLA, Ph.D.

Od gotiky k renesanci – melancholie autora, in: Sborník symposia Podzim středověku, Brno, MG, Místodržitelský palác, 24.-25. února 2000, Brno 2001, s. 7-11

Mgr. Petr INGERLE

Veronika Holcová – „Ruční práce“, katalogový list výstavy, MG 2001

Vila Pomponěk. Verše Jiřího Dynky a syntetické plastiky Josefa Daňka, katalogový list výstavy, MG 2001

PhDr. Hana KARKANOVÁ

Jindřich Svoboda 29. 5. 1909 – 26. 10. 2001, in: Bulletin MG, 2001, č. 57, s. 69-72

Klub výtvarných umělců Aleš (2. část), in: Bulletin MG, 2001, č. 57, s. 203-209, spoluautorka Kateřina Svobodová

Knižní vazba a papír, katalog X. trienále knižní vazby, Kroměříž, Muzeum Kroměřížska 2001, s. 25-26

Knižní vazba a papír, úvod do katalogu výstavy, MG 2001, spoluautor: Oldřich Vaněk

Mgr. ing. Zdeněk KAZLEPKA

Stará italská kresba. Francouzská kresba 17. – 18. století, in: Sen o říši krásy. Sbírka Jiřího Karáska ze Lvovic, katalog výstavy Obecního domu v Praze, Praha 2001, s. 166-207

Michaela KONEČNÁ (LOSENICKÁ)

Ludmila Mlichová. Umění a řemeslo, in: X. trienále umělecké knižní vazby, Kroměříž, Muzeum Kroměřížska 2001, s. 20-24

PhDr. Alena KRKOŠKOVÁ

Akvizice Sbírky současné a moderní kresby a grafiky v MG, in: Bulletin MG, 2001, č. 57, s. 48-55

Grafika Ivana Chatrného ze sbírek MG, in: Bulletin MG, 2001, č. 57, s. 39-41

Příběhy Jiřího Koláře – básnickovy výtvarné proměny v MG, in: Bulletin MG, 2001, č. 57, s. 191-192

Mgr. ing. Pavel NETOPIIL

Malé připomenutí Jiřího Bieleckého, in: Ateliér, 2001, č. 13, s. 83

Michal Škoda Bílá vymezení. Atrium Pražákova paláce, MG v Brně 10. 5. – 10. 6. 2001 in: Prostor, Zlín, VIII, 2000, č. 4-6, s. 18-19

Ladislav Jezbera - Odeurs, katalogový list výstavy, MG 2001

Zdání věcí, katalogový list výstavy, MG 2001

Prezentace jednoho autora a jednoho díla, in: Bulletin MG, 2001, č. 57, s. 192-194

Mgr. Jiří PÁTEK

Jan Beran, in: Jan Beran - Fotografie, katalog výstavy, MG 2001, s. 11-13, spoluautor katalogu Antonín Dufek

PhDr. Kateřina SVOBODOVÁ

Rakouské malířství 19. století v moravských sbírkách, MG 2001, spoluautoři: Jana Svobodová, Marta Sedláková, Karel Holešovský

Ravennské mozaiky, in: Bulletin MG, 2001, č. 57, s.195-196

Klub výtvarných umělců Aleš (2. část), in: Bulletin MG, 2001, č. 57, s. 203-209, spoluautorka: Hana Karkanová

PhDr. Marta SYLVESTROVÁ

XIX. Bienále Brno 2000, in: Design Trend 1/2001

Univerzální umění komunikace Květy Pacovské, in: Grapheion 15-16, 2001, č. 3-4, s. 10-16

Znamení doby – Sings of the Times, in: Bulletin MG, 2001, č. 57, s. 194-195

Ohlédnutí za 19. Bienále Brno 2000. Grafický design a písmo v knihách, časopisech, novinách a nových médiích, in: Bulletin MG, 2001, č. 57, s. 181-188

Mgr. Zora WÖRGÖTTER

Sbírka starého umění Moravské galerie v Brně. Zpráva o přírůstcích nizozemského malířství 1997-2000, in: Bulletin MG, 2001, č. 57, s. 42-48

Mnozí odborní pracovníci MG jsou kromě svých povinností na půdě mateřské instituce také členy nejrůznějších odborných poradních sborů jiných institucí, nákupních komisí, redakčních rad, odborných profesních sdružení, věnují se pedagogické činnosti atd. .

REKONSTRUKCE UMĚLECKOPRŮMYSLOVÉHO MUZEA

Jak již bylo několikrát zdůrazněno, jedním z nejvýraznějších počínů, jichž se podařilo v roce 2001 dosáhnout, je dokončení rekonstrukce budovy Uměleckoprůmyslového muzea a její uvedení do provozu. Budova byla postavena roku 1882 v novorenesančním stylu podle návrhu tehdejšího ředitele muzea Johanna G. Schöna a poté prošla postupně několika stavebními úpravami a přístavbami. Největšího zákroku se dočkala po skončení druhé světové války, kdy bylo nutno celou těžce poškozenou budovu dát do pořádku. Vypracování projektu rekonstrukce se tehdy ujal architekt Bohuslav Fuchs. V té době však nikdo netušil, jakému provozu bude budova vbrzku vystavena. Záměr vyčlenit ze svazku Moravského zemského muzea obrazárnu a spolu s Uměleckoprůmyslovým muzeem jejich spojením vytvořit novou instituci galerijního typu – Moravskou galerii, jak ji známe od roku 1961 – byl velmi nosný, nicméně zatížen nesmírnými prostorovými problémy. Netrvalo totiž dlouho a obrazárna

byla nucena opustit nyní už jen propůjčené prostory Dietrichštejnského paláce a nezbylo jí než všechny své sbírky a odborná pracoviště nastěhovat na Husovu 14 do budovy Uměleckoprůmyslového muzea. Stalo se tak za cenu zrušení řady výstavních sálů, které napříště musely sloužit jako depozitáře. Výstavní činnost Moravské galerie to ochromilo natolik, že jí nezbylo než na řadu výstavních projektů rezignovat anebo pro ně hledat jiné umístění, například ve spolupráci s Domem umění města Brna. Uvolnění přišlo až v 90. letech, kdy se galerii podařilo získat pro výstavní účely budovy Místodržitelského a Pražákova paláce. To už však bylo zřejmé, jak moc se ono po léta trvajícím „provizorium“, jehož tíhu dosavadní mateřská budova Moravské galerie dosud statečně nesla, podepsalo na jejím stavu. Proto byla v roce 1992 na rekonstrukci Uměleckoprůmyslového muzea vypsaná architektonická soutěž, z níž vyšel vítězně návrh architekta Ivana Kolečka z Lausanne. Vypracováním projektové dokumentace byli pověřeni ing. arch. Viktor Rudiš a ing. arch. Zdenka Vydrová. Cílem akce neměla být pouhá záchrana budovy v havarijním stavu nebo její uvedení do původní podoby, nýbrž také celková modernizace muzea tak, aby vyhovovalo nejnáročnějším požadavkům soudobé galerijní práce. Znamenalo to mimo jiné vybudovat prostorné a bezpečné depozitáře přizpůsobené povaze ukládaných sbírkových předmětů i moderně vybavená pracoviště, začlenit výtah, klimatizaci, přístupové cesty pro tělesně postižené občany a mnoho další nezbytné moderní technologie, kterou dosud budova postrádala. Historická rekonstrukce se přitom omezila pouze na exteriér budovy s ponecháním těch vnitřních částí, které nebyly dodatečnými přestavbami posunuty od původního architektonického záměru do jiné polohy. Nově vznikla vysoká prosvětlená dvorana přemostěná lávkami spojujícími přední a zadní část i vstupní a odpočinková místa pro návštěvníky. Přízemí a 1. patro muzea bylo určeno aktuálním výstavám, zatímco stálé expozici jsou věnovány sály 2. poschodí. Uložení sbírkových předmětů slouží podzemní depozitáře. Administrativní a restaurátorská pracoviště, studovna a poradní místnost jsou umístěny ve 3. poschodí. Důkladné restaurátorské obnovy se dočkal zejména stupňovitě koncipovaný přednáškový sál, pozoruhodný svými nástěnnými malbami a štukovou výzdobou. Jeho vybavenost nejmodernější technikou mu dává všechny předpoklady k tomu, aby vytvářel příjemné prostředí k různorodé přednáškové činnosti, pořádání odborných seminářů či studijních projekcí. Nechybí ani kavárna určená k odpočinku návštěvníků. Realizace celého náročného díla rekonstrukce si vyžádala náklady přes 242 miliónů Kč a podílely se na ní firmy UNISTAV a. s., A.M.O.S. Design s. r. o., Siemens Building Technologies s. r. o., Divize Landis & Staefa, ETNA iGuzzini s. r. o., ZASIS s. r. o. i restaurátoři Dimitrij Neuwirth, Vlado Rusnák. Rekonstrukce se přitom dočkaly i zbytky hradební zdi za budovou Uměleckoprůmyslového muzea. Moravská galerie dostala prostory na evropské úrovni. A pokud se týká vnější podoby, tak jako kdysi před více než sty lety i nyní je budova Uměleckoprůmyslového muzea důstojnou ozdobou celé dnes již opět zkrásnělé a výstavní brněnské „okružní“ třídy. Výrazem ocenění odborníků je i čestné uznání Grand Prix 2002, které udělila tvůrcům projektu rekonstrukce – ing. Ivanu Kolečkovi, ing. arch. Viktoru Rudišovi a ing. arch. Zdence Vydrové koncem května roku 2002 Obec architektů.

EKONOMICKÉ VYHODNOCENÍ ROKU 2001

Stručné zhodnocení finančního hospodaření MG za rok 2001 (v tis. Kč):

Výnosy celkem	60.744
z toho příspěvek na činnost od MK ČR	51.014
tržby a výnosy	9.730
z toho tržby z prodeje zboží a služeb	5.011
z toho komisní prodej katalogů	157
prodej vstupenek	810
reklama	1.560

Nájem	96
vývozní povolení	291
tržby od čtenářů + poplatky za xerox	82
nedokončená výroba	558
Aktivace	582
ostatní výnosy	3.544
z toho použití finančních fondů	8.472
z toho RF	2.320
FRIM - opravy	795
FRIM - pořízení investic	5.357
sponzorské příspěvky	84

Náklady celkem	60.725
z toho spotřeba materiálu	6.847
spotřeba energie	4.066
Služby	19.087
osobní náklady celkem	23.184
z toho mzdové náklady	16.191
ostatní osobní náklady	428
sociální zabezpečení	5.609
sociální náklady	768
ostatní sociální náklady (civilní služba)	188
odpisy HIM a DHIM	6.152
daň z příjmu	390
Náklady na výstavní činnost	3.070
Kulturní akce	475
Nákup knih	480
Restaurování sbírkových předmětů	1.305
Grant VaV	833

Hospodářský výsledek	+ 19
----------------------	------

Zřizovatel (MK ČR) poskytl Moravské galerii v rámci příspěvku na činnost tyto účelové dotace neinvestičního charakteru:

EZS, EPS, ISO	500
kulturní aktivity	2.840
Institucionální výzkum a vývoj	800
Výkup předmětů kulturní hodnoty	300
Celkem	4.440

Investice (v tis. Kč)

Systémová investiční dotace	31.498
z toho – rekonstrukce budovy UPM Husova 14	30.598

- CC TV v Pražákově paláci	800
- ISO	100
Individuální dotace na dostavbu a rekonstrukci budovy UPM Husova 14	53.374

V období od 19. 12. 2000 do 16. 2. 2001 proběhla v Moravské galerii kontrola hospodaření, kterou provedli pracovníci Ministerstva kultury ČR.

ZHODNOCENÍ ČINNOSTI GALERIE A VÝHLEDY DO BUDOUCNA

Rok 2001 byl pro Moravskou galerii rokem přímo zlomovým. Zahájení provozu Uměleckoprůmyslového muzea v závěru roku ukončilo jednu významnou etapu v historii galerie, která se odvíjela ve znamení stavební aktivity a dokončování mnoha dlouhodobějších projektů. Není patrně silnější motivací pro management, než mít to štěstí a být ve finiši akcí, u jejichž zrodu stál. Moderní prostředí pro sbírky, zaměstnance a především pro naše návštěvníky je významným kvalitativním posunem v podmínkách práce galerie, s nimiž jsou ze strany veřejnosti přirozeně spojována další vysoká očekávání. Veřejný aspekt naší práce je, s ohledem na celosvětový trend v oblasti muzeí a galerií, také v popředí našeho zájmu. Snažíme se, aby prostředí našich budov působilo přátelsky a pohostinně, aby se staly „estetickým ostrůvkem v moři všedního dne“, abychom příznivcům výtvarného umění nabídli zajímavý program, který je obohatí, potěší i pobaví. Rok 2001 se stal v prvé řadě rokem nových expozičních – Pohled Medúsy, Prométheův oheň a nová expozice Uměleckoprůmyslového muzea, jež byly v průběhu roku připraveny, vytvořily v každé z galerijních budov v návaznosti na jejich dramaturgický profil místa - stálíce, pevné body v historii umění, k nimž se může návštěvník vracet a s nimiž může individuálně konfrontovat hodnotové vztahy vznikající v rámci krátkodobých výstavních aktivit. Mám radost, že dlouhodobější programová snaha klást důraz na původní produkci přinesla své plody v realizaci několika významných projektů, jež jsou výsledkem odborného úsilí domácích i externích odborníků. Týmová práce se stává samozřejmostí. Ukazuje se, že kvalitní práce vyžaduje nejen potřebu maximálně generovat tvůrčí síly, nýbrž také spojit finanční prostředky, marketinkovou strategii. Zdroje veřejných financí jsou omezené, samozřejmostí je pro nás nutnost získávat finance ze soukromého a podnikatelského sektoru. Víme, že pouze úspěšná instituce se stává dobrou investicí – a soudě podle zájmu našich partnerů, snad můžeme o sobě říci, že Moravská galerie k takovým patří. Přestože MG ukončila jeden ze svých důležitých akčních cyklů, pocit uspokojení není na místě. Moravská galerie žije svými plány, svou budoucností. Příprava významných investičních akcí - rekonstrukce a půdní vestavby Místodržitelského paláce, stavby depozitářů jsou témata, která považujeme za mimořádně aktuální. Pro návštěvníky připravujeme řadu zajímavých titulů a doprovodných programů, v nichž by si každý měl vybrat podle svého gusta. Výstava Maxe Švabinského, Antonína Procházky, 20. jubilejní Bienále grafického designu bude patřit určitě k nejatraktivnějším. Jistě, ani Moravská galerie nezůstává, podobně jako celá naše společnost, ušetřena mnohými ekonomickými problémy, které naši práci komplikují. Pokud se nám však bude práce dařit tak, jako v roce 2001, můžeme zůstat nadále optimisty.